Maitreya Magazine

nummer 1 jaargang 11

TIBETAANS BOEDDHISME

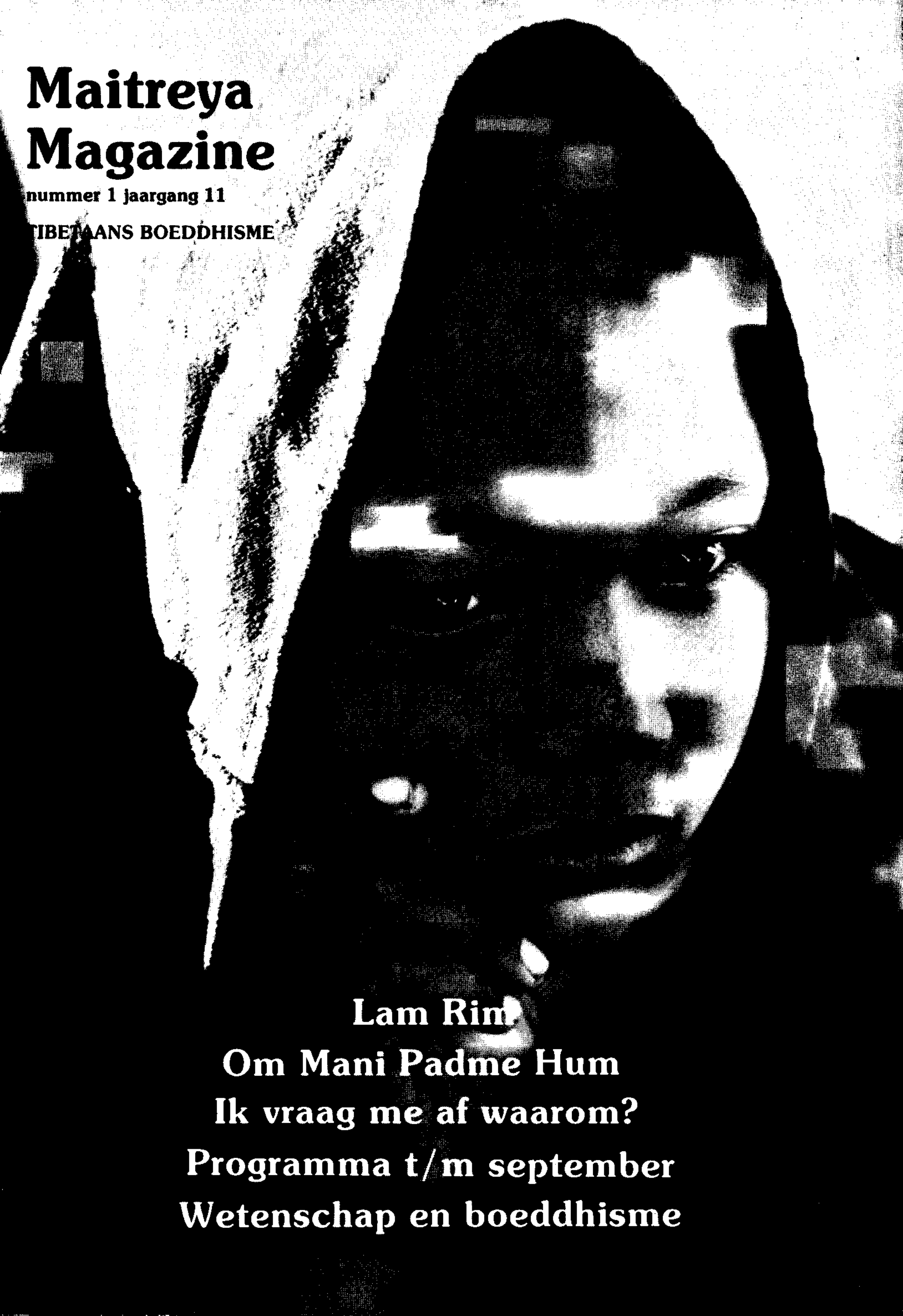

Lam Rim

Om Mani Padme Hum

Ik vraag me af waarom?

Programma t/m september

Wetenschap en boeddhisme

Maitreya Instituut

MEMBER OF THE F.P.M.T.

(foundation for the Preservation of the Mahayana Tradition)

Bezoekers aan ons centrum of onze winkel in Emst zijn altijd van harte welkom, echter alleen na telefonische afspraak. Het centrum is 's maandags gesloten, bel ons dus niet op maandag.

MAITREYA MAGAZINE

Nummer 1/Jaargang 11
Maart, april, mei 1989

VERSCHIJNING

Tenminste 1 × per kwartaal.

UITGAVE

Stichting Maitreya Instituut
Heemhoeveweg 2
8166 HA Emst
Telefoon: 05787-1450

REDAKTIE EN VERTAALTEAM

Gelong Thubten Tsépel
Gelong Thubten Lodreu
Gelong Jampel Pharchin
Margot Kool-Stumpel
Paula de Wijs-Koolkin
Koosje v.d. Kolk

EIND- EN FOTOREDAKTIE

Jan-Paul Kool

VORMGEVING

Jan-paul Kool

ILLUSTRATIES

Karma Meunlam e.a.

DRUK

Offsetdrukkerij Refo
Wallerstraat 69
3862 CN Nijkerk

COPYRIGHT

Stichting Maitreya Instituut 1989c.
Alle rechten voorbehouden.

WELKOM

Kunstuitingen over boeddhistische onderwerpen, gedichten, tekeningen, foto's e.d.

ABONNEMENTEN

Schriftelijk of telefonisch opgeven.
Alleen per kalenderjaar of deel ervan.
Het abonnement gaat in na ontvangst van uw betaling en loopt automatisch door tenzij voor 30 november schriftelijk wordt opgezegd.
De prijs is inclusief tussentijdse nieuwsbrieven *ƒ* 25,— per jaar.
Losse nummers *ƒ* 6,50 plus portokosten.

BETALINGEN

Voor abonnementen, kursusgelden, donaties en rekeningen: Postbank: nr. 4305057 t.n.v. Stichting Maitreya Instituut te Emst.
Bank: N.M.B. Beneden Leeuwen, rekn.nr.: 65.85.11.548.

ADRESWIJZIGINGEN

Gaarne één maand voor het verschijnen van dit magazine schriftelijk opgeven.

VORIGE NUMMERS

Steeds minder vorige nummers zijn nog uit voorraad leverbaar.

BESTELLINGEN

Boeken en andere Dharma-artikelen uit onze winkel en groothandel kunnen zowel schriftelijk als telefonisch worden besteld.

TELEFOON 05787-1450

Het kantoor van het instituut is telefonisch bereikbaar van 10.00-12.30 uur en van 14.00-17.00 uur. Op andere tijden of als we niet bereikbaar zijn kunt u een boodschap inspreken in ons antwoordapparaat. 's Maandags gesloten.

DAGELIJKS BESTUUR STICHTING MAITREYA INSTITUUT

Voorzitter

Paula de Wijs-Koolkin
a.b. De Zwaan
Ouderkerkerdijk 40
1096 CS Amsterdam

Secretaris

Margot Kool-Stumpel
Laarstraat 27
8166 GR Emst

Penningmeester en manager

Jan-Paul Kool
Laarstraat 27
8166 GR Emst

DOELSTELLING

De stichting stelt zich tot doel:
Het bevorderen van de interesse en studie, het beoefenen en uitbreiden van het boeddhisme, v.n.m.l. in de vorm waarin het in TIBET heeft bestaan en te komen tot een vruchtbare integratie van Oosterse en Westerse filosofieën in Nederland.

DONATEURS

Indien u zich kunt vinden in onze doelstelling en wilt helpen, kunt u donateur worden voor minimaal *ƒ* 100,— per jaar of *ƒ* 10,— per maand. De gelden worden gebruikt voor: publikaties, organisatie van kursussen, aanschaf van noodzakelijke inventaris, begrotingstekorten e.d. Donaties kunnen aftrekbaar zijn voor de I.B. (vraag inlichingen). Ook legaten zijn welkom.

DONATEUR GESHE AKTIE

Voor het verblijf en onderhoud en voor de komst van Geshe Konchog Lhundup en zijn vertaler naar Nederland is een apart fonds gesticht. Deelnemers aan deze aktie storten een maandelijks bedrag van minimaal *ƒ* 10,— voor de periode van ten minste 1 jaar, of doen een éénmalige bijdrage op onze post- of bankrekening met vermelding van: Geshe aktie, en ontvangen 20% korting op kursussen gegeven door Geshela. De verantwoording van de penningmeester van de stichting wordt gekontroleerd door de Kas Kontrole Kommissie bestaande uit drie donateurs. De donateurs worden regelmatig op de hoogte gehouden van de aktie en ontvangen een jaarlijks verslag.

ƒ 100,– ABONNEE MAITREYA MAGAZINE 1989

Degenen die reeds *ƒ* 100,- abonnee waren voor 1988 krijgen automatisch een acceptgirokaart om dit ook voor 1989 te kunnen worden. Nieuwe *ƒ* 100,- abonnee's kunnen *ƒ* 100,- storten op onze bank- of girorekening met vermelding van: *ƒ* 100,- abonnee 1989. Door *ƒ* 100,- per jaar te willen betalen voor het Maitreya Magazine en de nieuwsbrieven ontvangt u tevens 15% korting op alle boeken, wierook, kaarten en posters in de winkel van het instituut en bent u gratis lid van de bibliotheek.

LEENFONDS

Deelnemers aan het leenfonds kunnen bedragen vanaf *ƒ* 2500,— storten op rekeningnr.: 68.15.69.506 van de N.M.B.-Bank te Beneden Leeuwen t.n.v. Stichting Maitreya Instituut. Deelnemers ontvangen geen rente maar een certificaat voor het bedrag van de lening en de garantie dat het geld binnen vijf dagen na het ontvangen van uw opdracht retour wordt gestort op een door u aangegeven rekening.

VOORPLAAT

Lucio Medonça

Nostalgie. Deelnemers aan de eerste Lam.Rim kursus in 1976.

Leidraad

De Stichting Maitreya Instituut werd in december 1979 opgericht en daarmee vieren we dit jaar het tienjarig bestaan van zowel de stichting als dit magazine.

Door het bestuur werd besloten dit feit niet ongemerkt voorbij te laten gaan en de eerste gedachte die op kwam was om dit jaar een aantal grote Tibetaanse leraren uit te nodigen. Kortgeleden hoorden we dat Lama Zopa Rinpochee, die de uiteindelijke spirituele leiding draagt van ons instituut, ons dit jaar onverwachts toch zal bezoeken, waarschijnlijk in de maand november.

Het ligt in de bedoeling deze zomer een groot feest te houden in ons centrum in Emst waarvoor wij u allen zullen uitnodigen.

Het tienjarig bestaan van het Maitreya Magazine hopen we te vieren door de uitgave van een Engelse editie, zodat onze broers en zusters in de hele wereld ons tijdschrift ook eens kunnen lezen.

Dit nummer begint met een artikel over wetenschap en boeddhisme van Z.H. de Dalai Lama, gevolgd door het derde deel van 'Ik vraag me af waarom?' met heldere antwoorden op veel opkomende vragen door de non Thubten Chodron.

Roger Kunsang, de verzorger van Lama Zopa Rinpochee, werd geinterviewd door Jan Paul Kool tijdens zijn bezoek aan India.

Om Mani Padme Hum is een verhaal over de kracht van deze veel gebruikte mantra. Er zijn verslagen van een Toelkoe conferentie in India en een Europese FPMT-meeting.

In de vaste rubriek 'Wel en wee van Sam en Sara' vindt u nieuws over de bewoners en studenten en in 'Tibet Nieuws' de volledige verklaring van Z.H. de Dalai Lama ter gelegenheid van de dertigste verjaardag van de Tibetaanse nationale opstand.

En verder natuurlijk het programma t/m september waarbij wij u hopen te ontmoeten in ons centrum.

De redaktie

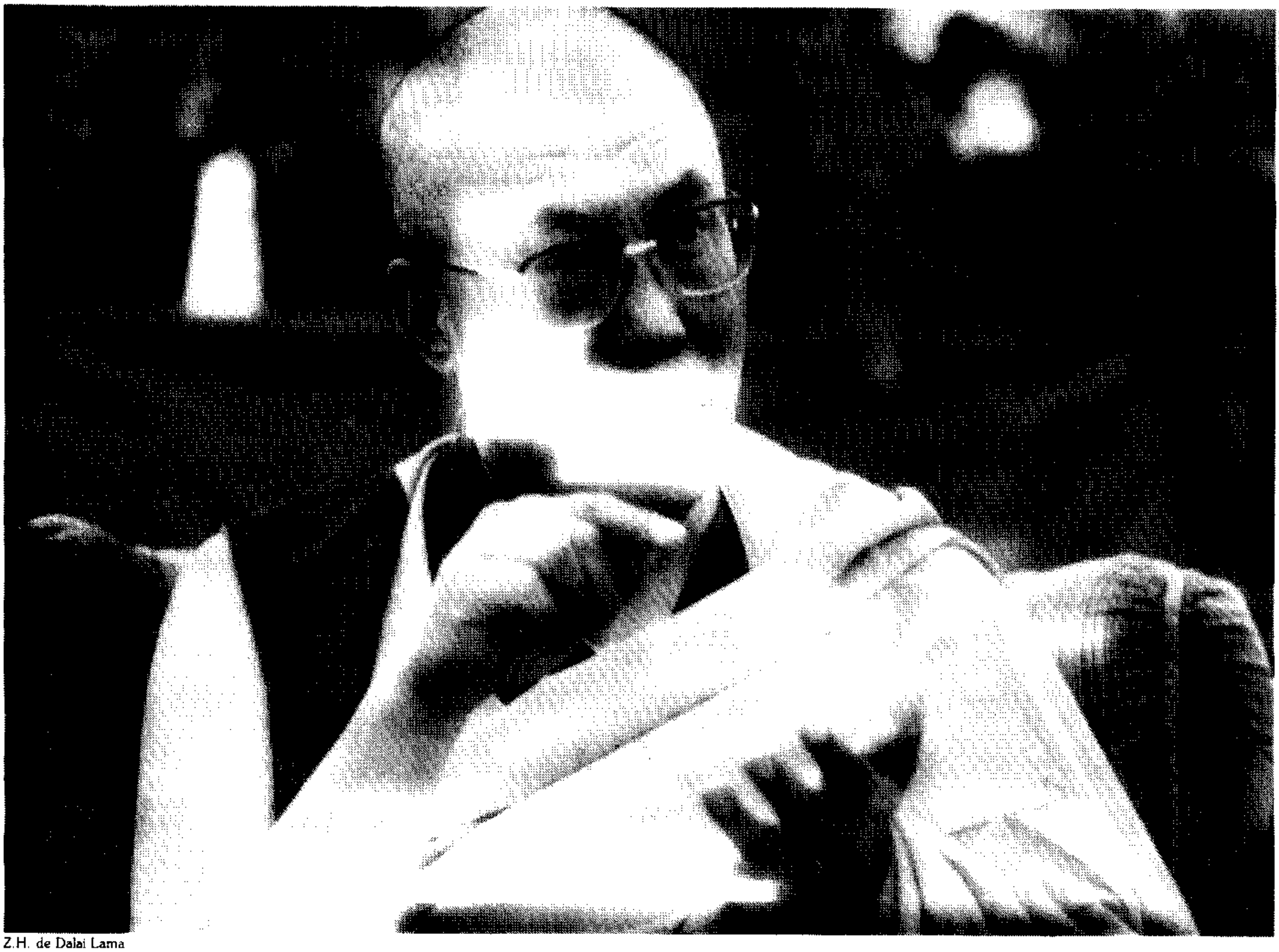

Z.H. de Dalai Lama

Wetenschap en boeddhisme

DOOR Z.H. DE DALAI LAMA

In januari 1987 was Z.H. de Dalai Lama aanwezig bij een seminar in de Kloosteruniversiteit Drepung Loseling. Het seminar was georganiseerd door de Raad van Religieuze Culturele Zaken van Z.H. de Dalai Lama en had als onderwerp een tekst van Lama Tsong Khapa: "De lamp die de vijf niveau's van het Voleindingsstadium verhelderd". De Dalai Lama hield de openingsrede.

Door de geschiedenis heen is de verspreiding van het boeddhisme gepaard gegaan met moeilijkheden. Met name Tibet heeft vele beroeringen meegemaakt gedurende zijn boeddhistische bestaan. Vele mensen hebben al hun energie toegewijd aan de ontwikkeling van de boeddhistische Leer en hun daden zijn een voorbeeld voor ons vooral als we ze vergelijken met de vooringenomen op zichzelf gerichte houding die de meeste mensen vandaag hebben. Hun motieven waren gericht op het welzijn van anderen en bijgevolg brachten hun inspanningen groot goed voort. Hadden ze dezelfde inspanningen gericht op nietige doeleinden dan hadden ze niet meer gedaan dan een traditie voortzetten. Maar dat was niet het geval.

Vandaag worden we geconfronteerd met een groot aantal verantwoordelijkheden. Wij zijn het die het werk van die onbaatzuchtige mensen moeten voortzetten. Al zullen we ons daarvoor misschien niet bekwaam genoeg achten, we hebben geen andere keus dan onze schouders onder deze verantwoordelijkheden te zetten. 'De zoon moet de plaats van de vader innemen'. We moeten dit echter op de juiste wijze aanpakken. Zoals Tsong Khapa gezegd heeft in zijn Lofzang op de Relativiteit:

Mag ik geen moment aarzelen
Om mijn lichaam en leven te offeren voor het handhaven
Van het feilloze systeem van de Overwinnaar,
Die de uitgestrektheid van de Relativiteit onthult.

Mogen mijn dagen en nachten besteed worden
Aan het overdenken van de methoden om
De leer die de Opperste redder
Zo onverdroten vestigde, te verbreiden.

De Leer van de Boeddha heeft als basis het principe van onderling afhankelijk ontstaan en legt daarbij een direct onderling verband met de werkelijke wereld. Als dit niet zo zou zijn en het boeddhisme zou in plaats daarvan alleen gebaseerd zijn op geloof dan zouden de omvangrijke teksten van de Boeddha niet nodig zijn geweest, omdat dan louter aanbidding voldoende zou zijn.

Het boeddhisme spreekt niet van een Schepper. Alle situaties, gunstige zowel als ongunstige ontstaan in onderlinge afhankelijkheid, aangezien alle dingen zich ontplooien door de interaktie van oorzaken en gevolgen. Dus de uiteindelijke status van een verschijnsel is niets anders dan een benoeming in relatie tot zijn basis. Alhoewel dit vrij subtiel is en moeilijk waar te nemen onderscheidt dit het boeddhisme van datgene wat 'religie' wordt genoemd. Als we spreken over boeddhisme, dan spreken we over een veelomvattend onderwerp. Maar datgene wat verstaan wordt onder de term 'religie' heeft voornamelijk te doen met geloof en houdt weinig meer in dan het opzeggen van gebeden, gevoed door dat geloof.

Daar waar het boeddhisme zich bezighoudt met de relatie tussen oorzaken en hun gevolgen, beschrijft het nauwgezet de werkelijke bestaanswijze van zowel uiterlijke als innerlijke of mentale verschijnselen met grote nadruk op de laatste. Het schetst een heel pad waarmee we onszelf kunnen verheffen en ontwikkelen naar de uiteindelijke staat van verlichting.

Als we de algemene boeddhistische houding beschouwen en in het bijzonder die van het Mahayanavoertuig, dan ontdekken we dat die is gebaseerd op onderzoek door middel van logisch redeneren. Wat bevestigd wordt door logische redenering wordt verdedigd, wat rationeel onzeker is wordt terzijde geschoven. Deze houding komt heel erg overeen met de methoden van de hedendaagse wetenschappers die wijd en zijd gewaardeerd worden om hun onpartijdige opvattingen. Helaas zijn de communistische Chinezen bevooroordeeld, al verkondigen ze dat ze een wetenschappelijke benadering hebben. Ze hebben één oog gesloten en één oor bedekt. Dit is niet zo met de wetenschap in de vrije wereld. Die is werkelijk onpartijdig in zijn aanpak. Door volhardend onderzoek accepteren ze datgene waarvan ze overtuigd zijn en schorten ze datgene op wat niet wordt bevestigd door hun onderzoek.

Ik had eens een gesprek met een westerse vriend van me over het ontwikkelen van innerlijke realisaties. Ik vroeg hem hoe westerse wetenschappers zo'n onderwerp zouden benaderen. Hij zei dat hun antwoord zou zijn: "Wij zullen de benodigde faciliteiten leveren als u een beoefenaar levert. Als u in staat bent om werkelijk yogische resultaten te produceren dan zullen wij die accepteren. Slaagt u daar niet in, dan zal er voor ons niets zijn om te accepteren. Wij zullen alle kosten voor onze rekening nemen." Dit is een erg eerlijke reaktie, omdat ze noch à priori accepteren, noch willekeurig verwerpen.

Later schreef een westerse kennis me dat het in deze eeuw van wetenschappelijk onderzoek erg interessant zou zijn als wij Tibetanen, aan wie regelmatig zulke vreemde verschijnselen en wonderen worden toegeschreven, dit soort van mensen zouden kunnen voorstellen aan de wereld voor kritisch onderzoek. Dit was in de vroege dagen van onze verbanning toen mensen met zulke kwaliteiten niet duidelijk voorhanden waren. Alhoewel het niet juist zou zijn geweest als ik had ontkend dat het mogelijk zou zijn iemand met zulke kwaliteiten te vinden, antwoordde ik dat zulke wezens nog niet geboren waren omdat ik anders misschien gevraagd zou zijn om zo iemand te voorschijn te halen. Met het verstrijken van de tijd hebben we inderdaad onder ons kluizenaars gevonden van alle scholen van het Tibetaans boeddhisme. Alleen al in Dharamsala kennen we enkele beoefenaars die zich door de jaren heen hebben ontwikkeld en in staat zijn om bepaalde bovennatuurlijke fysiologische kwaliteiten te tonen en we zijn in staat geweest om hen aan de wetenschappelijke wereld voor te stellen voor observatie.

Ik verkondig vaak dat wij boeddhisten geloven in levens voorafgaand aan en volgend op het huidige leven. Als de wetenschap echter door middel van het meest nauwgezette onderzoek zou kunnen bewijzen dat vorige en komende levens niet bestaan - niet louter door ze niet te vinden, want er is een wereld van verschil tussen het niet-vinden van iets en het bewijs dat iets niet bestaat - dan zouden wij, boeddhisten dat moeten accepteren. Het is een basisprincipe van een boeddhist om datgene wat wordt bevestigd door onderzoek te accepteren. Als aan de andere kant iets niet overeenkomt met de feiten, zelfs als dat iets is wat onderwezen is door de Boeddha, dan zal dat verworpen worden, of in het laatstgenoemde geval gezien worden als iets wat geïnterpreteerd dient te worden. Dus de belangrijkste gedragslijn van de boeddhist, met name de Mahayanaboeddhist is, om datgene te accepteren wat met behulp van onderzoek in overeenstemming is gebleken met de feiten. Zienswijzen die niet in overeenstemming zijn met de feiten worden gezien als louter verzinsels en worden verworpen.

In zakelijke termen gesproken kunnen we zeggen dat het boeddhisme ons grootste bezit is. We moeten daarom heel zorgvuldig zijn met het gebruik ervan, we moeten díe werkwijze aannemen die het grootste profijt met zich mee zal brengen. Dit is beter dan blind vertrouwen op een traditie. In de wereld van vandaag lijken religieuze beoefenaars en intellektuelen ver uit elkaar te staan, terwijl in vroegere tijden de kloosters dienden als de voornaamste centra van geleerdheid. Ook in het westen. Hedentendage staan kloosters echter in afgelegen gebieden, tellen ze weinig bewoners en zijn ze vrij afgescheiden van de moderne centra van geleerdheid.

Met de verandering in de wereld is het erg belangrijk dat onze kloosters, speciaal die waar een serieus studieprogramma bestaat, in staat zijn zichzelf te presenteren aan de wereld als de grote centra van geleerdheid die ze zijn. Louter discussie onderling is niet genoeg. Als een geleerde buitenlander Drepung zou bezoeken, zouden we grote problemen ondervinden om met hem te communiceren, aangezien het onwaarschijnlijk is dat hij weet hoe hij moet debatteren met behulp van de formele logische methode die we gebruiken bij het debat en buiten deze vorm zijn we vrij hulpeloos. Dan zouden we eigenlijk niet in staat zijn om een dialoog te voeren. Daarom is het erg belangrijk dat we seminars als deze organiseren. Hoewel hier vandaag niet veel belangrijke deelnemers zijn van buiten, zouden conferenties als deze regelmatig bijeengeroepen moeten worden.

Door zulke bijeenkomsten zouden we moeten streven naar het verbeteren van onderlinge relaties tussen boeddhistische landen. We zouden ook vraagstukken moeten bestuderen als de overdracht van Bhikshuni-geloften. En met betrekking tot onze relaties met de wetenschappelijke wereld zouden we discussies kunnen organiseren met onderwerpen als: de relatie tussen geest en materie; wetenschap van atomen; neurologie. Aangezien het boeddhisme zo'n wijd spectrum bevat, zijn er vele erg interessante aspecten die direct gerelateerd kunnen worden aan een specifiek veld van wetenschap. Dus door solide onderwerpen te selecteren kunnen we werkelijk om de tafel gaan zitten met de wetenschappelijke experts uit dat specifieke gebied. Geleidelijk aan kunnen we zelfs discussies organiseren met studenten met een communistische ideologie die onpartijdig zijn. Zulke bijeenkomsten zouden erg interessant kunnen zijn.

Enkelen onder ons die geloven dat het boeddhisme alles omvat en het absolute einde is, zijn gevoelig voor het idee dat andere religies niets waard zijn. Dat is heel erg onjuist en kan ons zelfs eventueel schade berokkenen. Het bestuderen van de heersende gedachten en filosofieën echter, met name van de wetenschappelijke ontdekkingen die door onderzoek zijn bereikt, zou een groot voordeel brengen. Alhoewel onze visie, zoals die van een platte aarde met de Berg Meroe in het Noorden, zoals dat wordt beschreven in de Kalachakra Tantra en de Abidharmakosha zou kunnen gaan wankelen, hoeft dat ons nog niet van ons stuk te brengen. Ik zeg vaak dat de Boeddha niet naar deze wereld kwam om de maten van deze aarde aan te geven; zijn doel was eerder om de geesten van diens bewoners te transformeren. Het doet er helemaal niet toe of de aarde plat of rond is. De uitspraken van de Boeddha over de kosmologie werden terloops gedaan terwijl hij in feite de Edele Waarheid van het Lijden uitlegde. Het is niet zo, dat, als we het bestaan van de Berg Meroe niet meer accepteren, dat de fundamenten voor het boeddhisme zou aantasten. Dit zou geen reden moeten zijn voor paniek. Gisteren heb ik gevraagd om de thanka die in de Grote Gebedsruimte van het Drepungklooster hangt en die het wereldsysteem uitbeeldt zoals dat is uitgelegd in de Abidharma te verwijderen. Hoewel we dit soort afbeeldingen niet expres hoeven te verbergen, zie ik er ook weinig belang in om ze te exposeren. We kunnen ervoor in de plaats een afbeelding neerhangen van de stadia van het ontwikkelen van meditatieve concentratie, wat erg prachtig zou zijn. De thanka van het Levenswiel aan de andere kant van de hal is erg mooi.

Wat betreft de boeddhistische kosmologie zoals die in de Abidharmakosha en de Kalachakra Tantra wordt beschreven, enkelen onder ons zouden hun leven ervoor in de waagschaal willen leggen om dit standpunt te verdedigen en zij kunnen worden gezien als de werkelijk toegewijde leerlingen van deze verhandeling.

Ik betwijfel echter sterk of zo iemand, als hij in de ruimte zou worden geschoten om de aarde van daaruit te kunnen zien werkelijk de Berg Meroe zou zien. Als er honderd Geshes de ruimte in zouden worden geschoten zou niet één ervan de Berg Meroe kunnen zien. Zelfs als er duizend Geshes heen zouden gaan zou niemand de Berg zien. Op dit punt zou het moeilijk zijn te beweren dat een bepaalde karmische aanleg ons zou weerhouden van het zien van de Berg. Juist in zo'n situatie moeten we die vorm van redenering toepassen die wordt genoemd: 'een teken dat de niet-waarneming is van wat geschikt is om te verschijnen'. Want als de Berg Meroe werkelijk bestond dan zou de verschijning ervan rechtstreeks gekend moeten kunnen worden. Trouwens, zou een deel van de aarde niet in de schaduw van de Berg Meroe moeten vallen? Als dit zo is dan zou het gek zijn als we dit beschaduwde deel van de aarde nooit zouden waarnemen.

Wat betreft het communisme: hun basisfilosofie erkent geen Universele Schepper. Ze spreken over het gebruiken van de goede vruchten van inspanningen voor het welzijn van de meerderheid. Dat is in feite een juist inzicht. Hedentendage zijn er enkele aanhangers van de communistische ideologie in ons midden, die zeggen dat voor ieder communistisch land dat erin wil slagen een werkelijk socialistische gemeenschap te vormen, algemene boeddhistische principes essentieel zijn, met name leringen van het 'jezelf verwisselen met anderen', zoals dat wordt uiteengezet in het Mahayanaboeddhisme. Ze zien dat een werkelijk socialistische samenleving, die bezorgd is om het welzijn van de massa's niet kan worden bereikt en onderhouden door puur krachtsvertoon. Al zijn zulke communistische aanhangers ver in de minderheid, hun eerlijke houding is in feite prachtig. In de toekomst zouden we onszelf kunnen vinden aan de onderhandelingstafel met onze communistische partners, alhoewel spijtig genoeg niet met de communistische Chinezen van vandaag omdat die partijdig zijn.

Het is van vitaal belang dat onze kloosteruniversiteiten overeenstemming bereiken met de belangrijke studiecentra in de buitenwereld. Als we eenmaal hebben laten blijken bekwaam te zijn dan kunnen we erkenning krijgen en met de erkenning zullen de benodigde faciliteiten vanzelf volgen. Het is alleen door ons te verbinden met de wetenschappelijke gemeenschap dat we het boeddhisme werkelijk kunnen versterken en helpen verspreiden in de wereld, omdat het prestige van het boeddhisme dan sterk zou worden vergroot.

In de wereld van vandaag wordt er met net zoveel eerbied opgekeken naar de Wetenschap als naar een Verheven Redder. En de wetenschap verdient deze naam inderdaad, want vele menselijke problemen zijn erdoor opgeheven - problemen die onze voorouders niet konden oplossen. Het waren niet de gebeden tot een Almachtige God, noch een plotselinge verzameling van positieve verdiensten door neerbuigingen die de oplossing brachten. Nee, het was de wetenschap die steeds maar doorging met experimenteren op het gebied van atomen en fysieke elementen die de mensheid hielp en zoveel van zijn problemen oploste. Wetenschap is nu feitenlijk een soort Toevlucht geworden, terwijl over het algemeen gesproken de meeste religies de rol van vermaner van de mensheid hebben aangenomen. Ik onderschrijf dit sterk. Echter onder de spirituele tradities van vandaag is het boeddhisme zeker de meest solide. Met de vooruitgang van de wetenschap is het voor een religie die gebaseerd is op louter geloof erg moeilijk om te bloeien, terwijl het boeddhisme groeit.

Op één van mijn bezoeken aan Ladakh stopten we in een dorp iets voorbij Zanskar, waar ik werd uitgenodigd om een bezoek te brengen aan de plaatselijke Moslim Mullah. Hoewel er wordt gezegd dat de Moslims en de boeddhisten in Ladakh niet erg vriendschappelijk met elkaar omgaan, word ik er altijd goed

ontvangen. We zijn tenslotte allen mensen en we lijken op elkaar in ons verlangen naar geluk en het niet wensen te lijden, en daarbij, hun voedsel smaakt verrukkelijk. Deze Mullah sprak zijn bezorgdheid uit over wat hij zag als de verwording van religie. Voor zijn gevoel had de bouw van een autoweg dat verval van spirituele waarden in zijn dorp veroorzaakt. De bouw van een weg draagt bij tot beter transport wat vervolgens leidt tot betere toegang naar informatie van buitenaf. Dit leidt weer tot de notie dat na jaren Allah te hebben aangeroepen er niets tastbaars is gewonnen, terwijl een relatief korte reis naar de buitenwereld maakt dat men zich van vele dingen kan voorzien die vele jaren van gebed niet hebben kunnen brengen. Dit kan zeker een nadelig effect hebben op iemands vertrouwen in religie.

Als we naar het boeddhisme kijken, iemand die de Prajnaparamita- of de Madyamikafilosofie heeft ontwikkeld, zal werkelijk zelfvertrouwen hebben ontwikkeld. Als dit ontbreekt dan zal louter blind geloof in het boeddhisme niet de innerlijke kracht geven die nodig is om de aantrekkingskracht te weerstaan van hetgeen de moderne wereld heeft te bieden. En dus worden die religies die alleen op geloof zijn gebaseerd geconfronteerd met wat problemen, nu ze de moderne vooruitgang, met name in de wetenschap tegenover zich vinden, terwijl dit voor het boeddhisme in feite kan dienen als consolidatie.

In de zestiger en begin zeventiger jaren bestond er een grote interesse in het boeddhisme - met name het Tibetaans boeddhisme. Deze interesse was niet persé gebaseerd op rationeel denken, maar was een aspect van een periode waarin alles wat oosters, met name alles wat Tibetaans was, in de mode was. Met de tijd echter schijnt dit fenomeen te zijn afgenomen. Tegenwoordig bevinden we ons in een tweede fase; we vinden nu westerlingen die door rationele analyse van de basisideeën en -filosofieën van het boeddhisme een waardering hebben ontwikkeld voor de waarde en essentie ervan. Dit heeft vervolgens geleid tot werkelijke overtuiging en oprecht geloof. Alhoewel het aantal veel kleiner is dan de vorige groep is het een meer verfijnde groep en hun aantal lijkt te groeien.

In de vroege jaren van mijn bezoeken aan het westen ontmoette ik nooit ge-

leerden die het boeddhisme onderwezen aan de universiteiten en toegaven zelf boeddhist te zijn. Dit had als reden dat, nu het onderwijs was verplaatst van de beslotenheid van de spirituele gemeenschap naar de neutrale objectieve wereld van de universiteiten, een actief beoefenaar van het boeddhisme ervan zou worden verdacht bevooroordeeld te zijn waarmee hij zijn objectiviteit zou verliezen ten aanzien van het onderwerp wat hij onderwees of onderzocht. Er is zelfs geen kleine plaats gereserveerd voor geloof onder de academici, aangezien ze onpartijdig moeten blijven in hun visie bij hun onderzoek naar waarheid en kennis. Daarom hielden geleerden die het boeddhisme onderwezen de schijn hoog zelf geen boeddhist te zijn.

Deze houding is recentelijk veranderd. Op mijn bezoeken aan het westen van de laatste jaren ontmoette ik academici die het boeddhisme onderwijzen, en die nu hun band met het boeddhisme openlijk toegeven. Dit lijkt een verandering aan te geven van de houding van de academische wereld ten opzichte van het boeddhisme. In deze intellectuele gemeenschap is er een zeker respect ontstaan voor het boeddhisme. Ik heb altijd gevoeld dat hoe meer interesse er is onder deze intellectuelen, des te meer werkelijk voordeel en prestige dat zal brengen aan het boeddhisme. Daarom hecht ik grote waarde aan het ontwikkelen van een band met de academische wereld.

Om dit effectief te kunnen benaderen moeten we een doorwrochte kennis hebben van de westerse ideologie en de wetenschappelijke ontdekkingen. Hoewel we nog enkele orthodoxe aanhangers van de antieke, niet-boeddhistische scholen, die in onze teksten worden genoemd, zouden kunnen vinden, zijn dit over het algemeen dode ideeën. Het bestuderen van deze ideeën is misschien van enig belang om onze eigen inzichten beter te begrijpen, maar daarnaast hebben ze hun relevantie verloren. Daarvoor in de plaats moeten we ons vertrouwd maken met de gedachten die sterk leven in deze tijd, omdat we anders worden als een kikker in zijn vijver, zich niet bewust van de grotere wereld.

Door de jaren heen zijn er vele discussies gehouden over de manier waarop westerse ideeën toegankelijk gemaakt kunnen worden voor ons Tibetanen en er zijn talloze experts op het gebied van cultuur en opvoeding om advies gevraagd. Hun suggestie was om te beginnen met korte vertalingen van een aantal geselecteerde aspecten van de westerse wetenschap. Dit was echter in de eerste jaren van onze verbanning toen we nog vrij hulpeloos waren. Zelfs als iemand een uitstekende kennis van de Engelse taal zou hebben en hij sprak vloeiend Tibetaans, dan nog zou een goede kennis van de boeddhistische technische termen onontbeerlijk zijn om de taak goed uit te kunnen voeren. Tegenwoordig zijn hier enkele studenten in de grote kloosteruniversiteiten, die naast de studie van de geschriften ook Engels hebben geleerd. Op hen rust de speciale verantwoordelijkheid om, als ze eenmaal hun studie van de Prajnaparamita en de Madyamikafilosofie hebben ontwikkeld, de taak van het vertalen op hun schouders te nemen. Zij kennen de boeddhistische termen en zijn, denk ik, voldoende uitgerust. Hun studie van de Vinaya en Abhidharma is minder dringend.

Zoals ik heb gezegd, we moeten beslist weten wat er gaande is in het westerse evolutieproces. Als we in debat een specifiek onderwerp uit de geschriften behandelen, dan is één essentieel kriterium dat de twee debat-partners eerst de feitelijke stelling die ter discusie staat lokaliseren en kennen. Zonder dat zou het daarop volgende debat in essentie zinloos zijn. Als echter aan dit kriterium is voldaan en de debat-parners zijn in staat geweest om de bron in de geschriften op te sporen en ze hebben daarbij begrepen waar het precies om gaat, dan zal de daarop volgende kritische analyse een andere smaak krijgen.

Op dezelfde manier moeten we eerst de moderne westerse standpunten leren kennen en op basis van dit begrip kunnen we discussies aangaan die heilzaam zullen zijn voor zowel de buitenwereld als voor onszelf. Als we in de toekomst terugkeren naar Tibet kunnen we niet sim-

pelweg het traditionele systeem van voor 1959 weer invoeren. De methoden die we gebruiken moeten een begrijpende waardering voor de moderne wetenschappelijke ideologie reflecteren. Als we in staat zijn om de boeddhistische ideologie te presenteren in het licht van wetenschappelijke principes dan zal dat beslist een stabiele en blijvende basis voor het boeddhisme verzekeren. Dit is, denk ik essentieel.

We zijn hier vandaag bijeengekomen in een seminar over de moeilijke punten uit de Tekst van Lama Tsong Khapa "De lamp die de vijf niveau's van het Voleindingsstadium grondig verheldert". Ik waardeer deze onderneming, maar we moeten erg voorzichtig zijn in onze benadering, omdat dit een tekst is over de Hoogste Yoga Tantra. Dharma is een methode om verlichting te bereiken, niet om iemands verbale kwaliteiten te verbeteren. Ten aanzien van Tantra moeten we het object met bijzondere zorg benaderen. Als we in discussies betrokken raken over de vitale punten van Tantra, dan zullen we noodzakelijkerwijs bepaalde geheime aspecten aan het licht moeten brengen, die niet geschikt zijn voor hen die niet de juiste initiaties in Hoogste Yoga Tantra hebben ontvangen. Daarmee zouden we 'geheimen openbaren aan degenen die er nog niet rijp voor zijn'. Alhoewel dat gevaar vandaag niet aanwezig is moeten we daar heel zorgvuldig acht op slaan als we zulke bijeenkomsten organiseren.

Er lijkt tegenwoordig een trend te bestaan om tantrisch onderricht openlijk te geven en veel buitenstaanders veroorloven het zich om tantrische geheimen te openbaren aan niet geinitieerden waarbij ze zonder onderscheid alles oprakelen. Daar kunnen we echter niet veel aan doen. De interesse in Tantra, die bedoeld is voor geheime beoefening, is een wijdverbrijd verschijnsel met vaak veel verkeerde interpretaties. Tantra in het algemeen en Hoogste Yoga Tantra in het bijzonder worden geassocieerd met onethisch en zelfs gestoord gedrag zoals een zich ongepast overgeven aan bedwelmende middelen en sex. Zo vinden we ook verwijzingen naar zaken als 'leven op andersmans bloed', wat letterlijk vrij onbeschaafd overkomt. Als dit verkeerd wordt geïnterpreteerd lijkt dit erg op kannibalisme dat in sommige primitieve gemeenschappen kan worden gevonden. Onze toornig uitziende maskers zouden ook kunnen worden verward met de maskers die worden gebruikt bij stamrituelen van zulke gemeenschappen. Tenzij deze objecten op de juiste wijze worden uitgelegd met een doorwrochte kennis van hun symbolische betekenis waarachter een zeer hoge wijsheid schuilt, die de leegte kent die zich manifesteert in de vorm van een toornige en angstaanjagende boedhavorm, kunnen ze gemakkelijk verkeerd begrepen worden door de toevallige beschouwer.

Aan de andere kant is het zo dat door de studie van de paden en de bases zoals die in het Soetrapad worden uiteengezet geen methoden zullen worden gevonden waarmee direct tastbare resultaten zullen worden bereikt, terwijl de tantrische onderwijzingen en beoefeningen, waarbij concentratie op de innerlijke kanalen, de windenergie en de druppels een belangrijke rol speelt, in staat zijn om erg tastbare resultaten te brengen.

Alhoewel we tegenwoordig misschien niet in staat zijn om zulke technieken uit het Voleindingsstadium te beoefenen, door ermee vertrouwd te raken wordt onze Toevlucht in de Drie Juwelen versterkt, evenals onze belofte om verlichting te bereiken, alsook onze overtuiging ten aanzien van de juiste zienswijze. Dus discussies over de beoefeningen die gevonden worden in Tantra voorzien in een ongewone methode om ons gevoel voor onthechting, onze altruïstische motivatie en ons begrip voor de juiste zienswijze te doen toenemen. En wat nog belangrijker is, zulk een vertrouwdheid dient voor het verlevendigen van de uiteindelijke staat van Vadjradhara.

Daarom geloof ik, dat hoewel openbare dicussie over Tantra het breken van een bepaalde gelofte inhoudt, dit toch het doel kan dienen van het verjagen van veel verkeerde zienswijzen terwijl het ook iemand kan motiveren om te beoefenen. We moeten echter zorgvuldig de juistheid afwegen van het organiseren van openbare seminars over zulke onderwerpen in het licht van deze voor en tegens.

Vertaling: Koosje van der Kolk

Om Mani Padme Hum

Bekend als de 'Mani' is het de mantra van de Verheven Bodhisattva van mededogen Avalokiteshvara die de vorm aanneemt van de Heer Chenrezig in Mongolië en Tibet en als de lieflijke Kwan Yin in China. Dat Avalokiteshvara door de wijzen niet wordt gezien als god of godin, maar als de belichaming van een bewustzijn, een kracht die te abstract is om op een andere manier af te schilderen, doet niets af of toe aan de kracht van de mantra. Want wat voor de niet ingewijden een zeer geliefde godheid is, is voor allen een erg krachtige bron van inspiratie, want of Avalokiteshvara nu wordt beschouwd als een op zichzelf bestaand hemels wezen of als een mentale creatie van de toegewijde, hij personificeert een enorme kracht van mededogen, die zonder onderscheid en zonder partijdigheid wordt geschonken aan alle levende wezens. Ook het verschil in sexe tussen de beide manifestaties is niet van belang, want de sexuele attributen van bodhisattvas zijn geheel bepaald door de conventie. Het lijkt toepasselijk om de energie van mededogen uit te drukken in een vrouwelijke vorm, maar de mannelijke belichaming Chenrezig wordt afgebeeld als een even zacht en vriendelijk kijkend wezen, wiens sexe alleen duidelijk is voor hen die bekend zijn met de Indo-Tibetaanse iconografische conventies.

Van de ontelbare verhalen die verbonden zijn met de mani-mantra is mijn favoriete één van Chinese afkomst, maar deze lijkt veel op die gangbaar onder Tibetanen.

Een kleinzielig veldheer die bekend stond om zijn medogenloze wreedheid moest, nadat hij zijn manschappen in onbesuisde vlucht het slagveld had zien verlaten, ook zelf vluchten uit de greep van zijn tegenstander. Nadat hij zijn uniform had uitgesmeten en een grof blauw eenvoudig boerenkleed had aangetrokken, reed hij in vliegende vaart de bergen in. Vermoeid en hongerig joeg hij voort zo hard als zijn uitgeputte paard hem dragen kon.

Tegen de avond van de tweede dag voelde hij zich veilig genoeg om de nacht door te brengen in een kluizenaarswoning langs de weg. Toen hij merkte dat een oude Mongoolse lama en een jonge bediende de enige bewoners waren, gedroeg hij zich met beestachtige wreedheid en hij dwong hen om zijn lege zadelzakken te vullen met alles wat draagbaar en kostbaar was in de kluizenaarswoning. Dat was trouwens zijn gewone manier van doen, om als dank voor de genoten gastvrijheid de bezitting van zijn gastheer te stelen, want de enige funktie van burgers was immers om helden een goed leven te bezorgen. Omdat de cel van de monnik klein was en zonder comfort beval hij hen om een bed neer te zetten voor hem in de meditatieruimte en daar viel hij in slaap, niet gestoord door het licht van de twee offerlampjes dat een beeld van de mededogende Kwan Yin verlichtte. Vol medelijden voor zijn lompe overvaller kroop de oude lama kort daarop dichterbij en zat in lotushouding op de stenen vloer in een donker hoekje bij het bed, waar hij de mantra OM MANI PADME HUM op zachte toon begon te reciteren, waar hij de hele nacht mee doorging; alleen, telkens als hij zag dat de veldheer bewoog in zijn slaap, vormde hij de lettergrepen van de mantra zachtjes met zijn lippen, uit angst hem te storen. Er was geen enkele wrok in het hart van de oude man, geen spijt over het verlies van een paar onbeduidende kostbaarheden, alleen een diep mededogend verlangen om een gast te sparen voor de gevolgen van zijn domme daad.

De veldheer droomde de hele nacht. In zijn geest volgde het ene beeld van geluk wat hij in vorige levens had genoten het andere op. Er was steeds iemand die hem liefdevol behandelde - een moeder, zuster, geliefde vriend enz. - maar elke tedere episode werd gevolgd door een hartverscheurend tafereel, waarin hij één van degenen die voor hem had gezorgd, zag in de gedaante van één van zijn talloze slachtoffers. Keer op keer moest hij de pijn ondergaan van het opnieuw doorleven van zijn daden van mishandeling, doding en onthoofding, terwijl hij zijn slachtoffer nu herkende als een vriendelijke weldoener uit één van zijn vorige levens. Het was onuitsprekelijk verschrikkelijk om zichzelf eerst te zien als een vrolijke kleine jongen die door een liefhebbende moeder werd gekoesterd en vervolgens als een wrede verkrachter of beul van die zeer geliefde persoon in een andere, maar nog steeds herkenbare gedaante. Hoe ze ook huilden of smeekten, hij kon niet anders dan toch zo te handelen. Bij het eerste licht van de ochtendschemer ontwaakte hij, zijn lichaam doordrenkt van zweet, zijn geest bewolkt door zelfverwijt. Hij viel op zijn knieën voor het beeld van de mededogende Kwan Yin en sloeg met zijn hoofd op de stenen in een aanval van spijt.

Intussen leidde de jongen, volgens de instructies van de afgelopen nacht, het paard uit de stal en maakte hij de zadelzakken klaar, die uitpuilden van in beslag genomen kostbaarheden. Toen hij daarmee klaar was hielp hij de oude lama met het brengen van het ontbijt, wat bestond uit thee en de simpele kost die de arme woning rijk was, naar de gast. Tot grote verbazing van het kind boog de vechtlustige soldaat voor de lama op de vloer en smeekte hem om hem op te nemen als zijn leerling. 'Nee', was het antwoord 'het kloosterleven is niets voor jou zoals je nu bent. Rijd verder. Als je lot op een zeker moment verbetert, gebruik dan je macht en weelde voor het welzijn van de onderdrukten en herinner je dat ieder van hen je vader, je moeder, of je vriend is geweest in een vorig bestaan, want de levens van alle levende wezens gaan terug tot in oneindige eonen.'

Stomverbaasd over het nauwe verband tussen deze woorden en zijn nachtmerrie van de afgelopen nacht smeekte de veldheer de lama hem iets mee te geven om aan vast te houden gedurende de jaren die voor hem lagen; waarop de oude man antwoordde: 'Niets in het hele universum is sterker dan de macht van mededogen. Houd je daaraan vast. Als je inspanningen eens mochten falen door je lading aan negatief karma, laat dan de woorden van de mantra van Kwan Yin OM MANI PADME HUM de bezegeling zijn van je belofte om nooit meer toe te geven aan wreedheid of gierigheid. Toen vertrok de veldheer, nadat hij eerst vol schaamte de buit had teruggebracht. Er wordt verteld dat jaren later een paar van zijn oude ondergeschikten hem tegenkwamen bij een gemeenschap van monniken in een ver afgelegen klooster op de zuidelijke top van de Wu Tai, waar hij rijst verdiende als muilezeldrijver.

Vertaling: Koosje v.d. Kolk

Ik vraag me af waarom?

DOOR THUBTEN CHODRON
VERTAALD DOOR MARIANNE BOSWERGER

DEEL III

VERGANKELIJKHEID EN LIJDEN

In het boeddhisme wordt veel nadruk gelegd op vergankelijkheid, dood en lijden. Is zo'n benadering van het leven niet ongezond?

Het doel van het nadenken over vergankelijkheid, dood en lijden is niet: depressief worden en geen vreugde meer in het leven scheppen. Het doel is juist onszelf bevrijden van gehechtheid en valse verwachtingen. Als we over deze zaken nadenken op een manier die ons bang of verdrietig maakt, dan denken we niet op de juiste wijze. Zulke onderwerpen zouden onze geest eerder rustig en helder moeten maken omdat de verwarring, die wordt veroorzaakt door gehechtheid, is weggenomen.

Op dit moment wordt onze geest overstelpt met valse projecties van gehechtheid. We zien mensen en voorwerpen op een irreële manier. Zaken die ieder moment veranderen lijken constant en onveranderlijk te zijn. Daarom zijn we overstuur wanneer ze veranderen. We kunnen misschien zeggen: "Al deze zaken zijn vergankelijk", maar onze woorden zijn niet in overeenstemming met onze aangeboren overtuiging die ons lichaam etc. als een onveranderlijk verschijnsel beschouwt. Ons reëel begripsvermogen veroorzaakt pijn omdat we verwachtingen van mensen en zaken hebben waaraan niet voldaan kan worden. Onze geliefden hebben niet het eeuwige leven, een relatie blijft niet altijd hetzelfde, een nieuwe auto zal niet altijd dat glimmende model uit de showroom zijn. We worden dus eeuwig teleurgesteld als we moeten scheiden van degenen die we liefhebben, als onze bezittingen verminderen, als ons lichaam zwak wordt of rimpels krijgt. Als we vanaf het begin een realistischer kijk op deze zaken zouden hebben en de vergankelijkheid ervan zouden accepteren - niet alleen met woorden maar met heel ons hart - dan zouden we nooit zo teleurgesteld worden.

Het nadenken over vergankelijkheid en dood vermindert ook veel van de zinloze zorgen die ons plagen en ons ervan weerhouden gelukkig en ontspannen te zijn. Gewoonlijk raken we erg in verwarring wanneer we worden bekritiseerd of beledigd. We zijn boos als onze bezittingen worden gestolen; we zijn jaloers als een ander de promotie krijgt die wij zo graag wilden; we zijn trots op ons uiterlijk of op atletische prestaties. Al deze houdingen zijn negatieve emoties die schadelijke indrukken op onze geestesstroom achterlaten. Deze zullen ons weer moeilijkheden opleveren in toekomstige levens. Zelfs in dit leven zijn we niet gelukkig. Als we echter goed nadenken over hoe vergankelijk deze zaken zijn, als we ons herinneren dat ons leven beslist ooit zal ophouden en dat we geen van deze zaken na de dood mee kunnen nemen, dan kunnen we ophouden hun belang in het heden zo te overdrijven. Dan zijn ze niet meer zo problematisch voor ons.

Dit betekent niet dat we apatisch worden ten opzichte van mensen en zaken om ons heen. Integendeel, door het foutieve begrip van duurzaamheid en de daarbij behorende negatieve emoties te verwijderen wordt onze geest helderder en is hij beter in staat van dingen te genieten om wat ze zijn. We leven dan meer in het heden en waarderen de dingen zoals ze nú zijn zonder fantasieën over wát ze zijn of later zullen zijn. We maken ons dan minder zorgen over kleinigheden en worden minder afgeleid als we mediteren. We worden minder egogevoelig voor alles wat anderen doen in relatie tot ons. Door na te denken over vergankelijkheid en lijden kunnen we beter omgaan met scheiding en pijn wanneer deze vóórkomen. En deze zullen zeker vóórkomen omdat we ons nog steeds bevinden in de cyclus van telkens terugkerende problemen. Kortom, door op de juiste wijze na te denken over deze waarheden wordt onze geestestoestand gezonder.

Waarom is er lijden? Hoe kunnen we een einde maken aan het lijden?

Lijden bestaat eenvoudigweg omdat de oorzaak ervoor bestaat: negatieve emoties - onwetendheid, gehechtheid, boosheid, etc. - en de activiteiten die we gemotiveerd door deze misvattingen zoals doden, stelen, liegen, etc. verrichten. Door de wijsheid die de zelfloosheid realiseert te ontwikkelen roepen we een halt toe aan de oorzaken van onze moeilijkheden. Dan kunnen de pijnlijke gevolgen niet optreden en in plaats daarvan kunnen we vertoeven in een staat van blijvend geluk of nirvana. Voordat we die wijsheid hebben opgewekt kunnen we zuiveringsoefeningen doen om de eerder gecreëerde negatieve activiteiten niet tot rijping te laten komen.

Boeddha heeft ook vele handige denkwijzen onderwezen om moeilijke omstandigheden op het pad naar ver-

lichting te transformeren. We kunnen deze leren en in praktijk brengen wanneer we moeilijkheden hebben.

Moeten we lijden om de bevrijding (nirvana) te bereiken?

Het in praktijk brengen van Boeddha's lessen brengt geluk en nooit pijn. Het spirituele pad zelf is niet pijnlijk. Lijden is geen speciale deugd. We hebben al genoeg problemen, dus er is geen enkele reden om er nog meer te veroorzaken uit naam van onze religieuze beoefening. Dit betekent echter niet dat we geen problemen zullen ondervinden terwijl we de Dharma proberen te beoefenen. Want terwijl we het pad volgen, kunnen negatieve activiteiten uit het verleden, die nog niet zijn gezuiverd, tot rijping komen en problemen geven. Als en wanneer dit gebeurt moeten we deze situatie gebruiken om onszelf ertoe aan te sporen harder te studeren om aldus een staat voorbij het lijden te bereiken, een staat van eeuwigdurend geluk.

DOOD

Hoe kunnen we het beste een stervende of een dode bijstaan?

Wanneer iemand stervende is, is het het beste dat de omgeving rustig is. Verzeker de stervende ervan dat er na zijn dood voor zijn wereldse zaken gezorgd zal worden. Het heeft geen zin zich zorgen te maken over wie de rekeningen zal betalen of wie er voor de kinderen zal zorgen. Het is beter dat de stervende zich concentreert op het zo vredig mogelijk verlaten van dit leven, zonder angst of zorgen. Val hem niet lastig met vragen als: "Wie krijgt jouw juwelen?", "Heb je ergens geld verstopt?" of "Hoe kan ik verder leven zonder jou?". Onze motivatie moet zijn de ander te helpen en niet om hem er nog meer problemen bij te geven.

Het is moeilijk om vredig te sterven als de hele familie in de kamer staat te huilen, jammert, zijn hand vastpakt en zegt: "Ga alsjeblieft niet dood. Ik hou van je. Hoe kun je mij alleen achterlaten?" We denken wellicht dat we met zulk vertoon van emoties onze liefde en bezorgdheid uitdrukken, maar in feite is het slechts onze eigen egoïstische geest die jammert omdat we iemand verliezen om wie we veel geven. Als we werkelijk meer zouden geven om de stervende dan om onszelf, dan zouden we proberen de omgeving rustig en aangenaam te maken. We zouden proberen gevoelig te zijn voor de behoeften van de stervende en niet voor die van onszelf.

Het is schadelijk om te sterven met als laatste gedachte boosheid, gehechtheid, jaloezie of trots. Dat is de reden waarom we de omgeving rustig en kalm proberen te maken en de stervende aanmoedigen positieve gedachten op te wekken. Als de stervende boeddhist is, kunnen we spreken over Boeddha, Dharma en Sangha. Vertel hem zich zijn spirituele meester en Boeddha te herinneren. We kunnen hem een afbeelding van Boeddha laten zien of gebeden en mantra's in de ziekenkamer zingen. Het is heel heilzaam om, voordat de dood intreedt, de stervende te bewegen tot de biecht om zo de negatieve activiteiten te zuiveren. Moedig hem aan te bidden voor een goede wedergeboorte, met zuiver onderricht in aanraking te komen en het leven heilzaam te maken voor anderen.

Aan de andere kant, als de stervende een ander geloof heeft, is het onverstandig om hem ons geloof op te dringen. Dat kan verwarring veroorzaken. Het is het beste om te spreken in overeenstemming met zijn geloof en hem aan te moedigen positieve gedachten op te wekken.

Helpt het om voor de doden te zingen? Wat kunnen we nog meer voor hen doen?

Het chanten van soetra's en het uitvoeren van andere boeddhistische gebruiken nadat iemand is overgegaan kan nuttig zijn omdat dit kan fungeren als een factor die ertoe bijdraagt dat de positieve energie van de overledene tot rijping komt. De overledene heeft het lichaam al verlaten en hoort het chanten niet met zijn oren. Niettemin kan het feit dat wij positieve energie creëren hem helpen door de kracht van een sterke toewijding. Het is nuttig om elke week na het sterven zo te chanten, gedurende zeven weken. De reden hiervoor is dat als hij nog geen ander stoffelijk lichaam heeft gevonden voor zijn wedergeboorte, hij nog in de tussenfase is. Dit is de fase tussen de dood van het ene grofstoffelijke lichaam en het aannemen van een ander. De positieve energie die we creëren en toewijden aan de overledene kan hem helpen een goede wedergeboorte te vinden. Denk echter niet: "Ik ga wat monniken en nonnen vragen om te chanten terwijl ik majong ga spelen." We hebben een karmische band met de overledene, dus onze gebeden en onze positieve activiteiten, die we toewijden aan het heil van de overledene, zijn óók belangrijk.

Het is goed om de bezittingen van de overledene aan anderen te offeren als een manier om vrijgevigheid te beoefenen en zo positieve energie te verzamelen. Offer aan heilige objecten (Boeddha, Dharma en Sangha) en aan behoeftigen (armen en zieken) is eveneens heilzaam. De positieve energie hiervan wordt dan toegewijd aan het welzijn van alle levende wezens en in het bijzonder aan het welzijn van de overledene.

Is het nodig om voedsel voor de overledene buiten te zetten? Hoe zit het met het verbranden van papiergeld voor hen?

Nadat de geest van de overledene zijn grofstoffelijk lichaam verlaat, gaat het de tussenfase binnen voordat het een ander grofstoffelijk lichaam aanneemt. Afhankelijk van bepaalde voorwaarden kan iemand enkele ogenblikken in de tussenfase verkeren of wel negenenveertig dagen. Er wordt beweerd dat wezens die in de tussenfase verblijven overleven door geuren te "eten", en dat het nuttig zou zijn om voedsel buiten te zetten. Overeenkomstig zijn activiteiten in het verleden, wordt iemand wedergeboren in een gelukkige of een pijnlijke wedergeboorte. Als ons familielid is geboren als god (deva), mens, dier of een ander soort wedergeboorte heeft, dan zal het voedsel dat we buiten zetten hem nooit bereiken. Zeer waarschijnlijk is er voedsel beschikbaar in die bestaanswerelden. Als hij is wedergeboren als hongerige geest, dan moeten er bepaalde mantra's voor het voedsel worden gereciteerd, die de karmische verduistering van hongerige geesten om voedsel te vinden opheffen.

Het verbranden van papieren auto's, kleding of geld verschaft de overledene deze zaken niet in zijn toekomstige wedergeboorte. Het is niet nodig om deze zaken te verbranden. De traditie om dat wel te doen is een oud Chinees gebruik en geen beoefening die Boeddha heeft onderwezen. Als we onze familieleden en vrienden werkelijk willen helpen rijkdom te vergaren in hun toekomstige levens dan moeten we hen aansporen veel te offeren en vrijgevig te zijn terwijl ze nog leven. Boeddha heeft gezegd dat vrijgevigheid de oorzaak voor rijkdom is en niet het verbranden van papier.

Soms raden we onze familieleden aan: "Geef niet zoveel weg. Straks heeft de familie niets meer." Door hen bij leven aan te moedigen gierig te zijn, veroorzaken we dat ze het zaad om in toekomstige levens arm te zijn in hun geestesstroom zaaien. Eveneens zaaien we hetzelfde zaad in onze eigen geestesstroom. Aan de andere kant, als we hen aansporen vrijgevig te zijn en te vermijden anderen in zaken te bestelen en te bedriegen, dan helpen we hen om rijkdom te vergaren.

Als we willen dat onze geliefden een goede wedergeboorte krijgen, is het beste dat we kunnen doen hen aanmoedigen om tijdens hun leven de tien schadelijke activiteiten te vermijden en de tien heilzame activiteiten, die het tegengestelde daarvan zijn, te beoefenen. De tien schadelijke activiteiten zijn: doden, stelen, seksueel wangedrag, liegen, tweedracht zaaien, grof taalgebruik, zinloos kletsen, hebzucht, kwaadwil en verkeerde zienswijzen. Als we hen aansporen te liegen om onszelf te beschermen of om iemand te bedriegen, dan helpen we hen de oorzaak voor lijden in toekomstige levens creëren. Als we urenlang al roddelend, drinkend en anderen bekritiserend met hen doorbrengen, dan schieten we ons eigen doel voorbij. Aangezien we oprecht willen dat ze gelukkig zijn na hun dood, moeten we hen helpen deze schadelijke activiteiten op te geven en heilzame activiteiten te verrichten. We kunnen hen aanmoedigen (niet dwingen) de vijf voorschriften (lekengeloften) te nemen of zelfs monnik of non te worden. Dan zouden we waarschijnlijk werken aan hun heil in hun toekomstige levens.

GEHECHTHEID, ONTHECHTING EN VERLANGEN

Wat is het verschil tussen gehecht zijn aan anderen en hen liefhebben?

Als we aan anderen gehecht zijn overschatten we hun goede eigenschappen, denken dus dat zij beter zijn dan ze werkelijk zijn. We geven om hen omdat ze ons behagen: ze geven ons cadeautjes, prijzen ons, helpen en steunen ons, etc. Wat we gewoonlijk liefde noemen is meestal slechts gehechtheid. Als we aan anderen gehecht zijn zien we hen niet zoals ze zijn en daardoor verwachten we teveel van hen: ze moeten zus zijn, ze moeten zo doen, etc. Wanneer ze niet aan onze verwachtingen voldoen zijn we gekwetst, teleurgesteld en geven we hen de schuld.

Als we echt van andere mensen houden, dan geven we om hen en willen we dat ze gelukkig zijn, niet alleen omdat ze ons ego strelen en tegemoet komen aan onze verlangens, maar gewoon omdat ze bestaan. Echte liefde verwacht niets terug. We accepteren anderen om wie ze zijn en proberen toch hen te helpen, maar het maakt ons niet uit of we al dan niet voordeel hebben bij de relatie. Echte liefde is niet jaloers of bezitterig, maar eerder onpartijdig. Echte liefde wordt gedeeld met alle levende wezens.

Is het mogelijk om bij onze vrienden en familie te zijn als we onthecht zijn?

Natuurlijk! Onthechting is niet hetzelfde als afwijzing. Als we onthecht zijn, hebben we geen irreële verwachtingen meer van anderen, noch klampen we ons vast aan hen of denken we dat we ons ellendig zullen voelen als zij niet bij ons zijn. Onthechting is een rustige, realistische, open en aanvaardende houding. Het is niet vijandig, paranoïde of asociaal. Onthechting betekent niet dat we onze vrienden en familie afwijzen: het betekent dat we op een of andere manier met hen omgaan. Als we niet gehecht zijn, zijn onze relaties met anderen harmonieus en in feite geven we meer om hen.

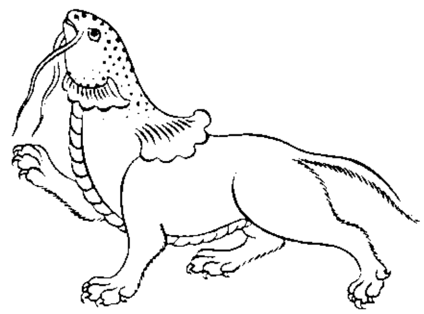

Zijn alle verlangens slecht? Hoe zit het met het verlangen om het nirvana of de verlichting te bereiken?

Deze verwarring treedt op omdat we het woord "verlangen" gebruiken als vertaling voor twee verschillende woorden. In werkelijkheid bestaan er verschillende soorten "verlangens". Het verlangen dat problemen oplevert is het verlangen dat de goede eigenschappen van iets, iemand of een idee overdrijft en zich daaraan vastklampt. Dit soort verlangen is een vorm van gehechtheid. Een voorbeeld daarvan is emotioneel heel afhankelijk van iemand zijn en ons aan die ander vastklampen. In werkelijkheid is die ander niet half zo fantastisch als onze gehechtheid hem doet vóórkomen. Het verlangen echter dat ons aanspoort ons voor te bereiden op toekomstige levens of het bereiken van het nirvana of de verlichting is volkomen anders. Hier zien we heel precies andere bestaansmogelijkheden en ontwikkelen we een realistisch streven om deze te bereiken. We hebben hier noch te maken met verkeerde interpretaties noch met een zich vastklampen aan het gewenste resultaat.

Kan men gehecht zijn aan het boeddhisme? Wat moeten we doen wanneer iemand ons geloof aanvalt en de Dharma bekritiseert?

Elke situatie moet apart bekeken worden. Als we voelen dat "ze mijn geloof bekritiseren en denken dat ik stom ben om dat te geloven" betekent dit in het algemeen dat we vasthouden aan ons geloof. We denken: "Dit geloof is goed omdat het van mij is. Als iemand dat bekritiseert, bekritiseert hij mij." Dat is eenvoudigweg gehechtheid en niet erg produktief. Deze houding moeten we achter ons laten, want we zijn niet wat we gelóven. Dat anderen vraagtekens zetten bij ons geloof betekent niet dat wij stom zijn.

Het heeft voordelen om open te staan voor wat anderen zeggen. Laten we niet gehecht raken aan de naam en het etiket van onze religie. We zijn op zoek naar waarheid en geluk, nietwaar, en niet alleen naar een verdediging van een religie omdat het toevallig de onze is. Boeddha zelf heeft gezegd dat we zijn lessen moeten beproeven en er niet blindelings in moeten geloven.

Aan de andere kant betekent dit niet dat we het automatisch eens zijn met alles wat andere mensen zeggen; we laten ons geloof niet in de steek om dat van hen blindelings over te nemen. Als iemand ons een vraag stelt die we niet kunnen beantwoorden, betekent dit niet dat Boeddha's onderricht fout is. Het geeft alleen maar aan dat we het antwoord niet weten en dat we meer moeten leren en nadenken. We moeten dan met deze vragen naar geleerde boeddhisten stappen en goed nadenken over de antwoorden die zij geven. Als anderen vraagtekens zetten bij ons geloof, dan helpen ze ons om ons begrip van Boeddha's onderricht te vergroten door ons te tonen wat wij wij nog niet goed begrijpen. Hierdoor bestuderen we de Dharma beter en denken we dieper na over de betekenis ervan.

VROUWEN EN DE DHARMA

Kunnen de bevrijding en de verlichting door zowel mannen als vrouwen worden bereikt?

Volgens de Vadjrayana-traditie wel. In de Theravada- en algemene Mahayana-traditie gelooft men dat - hoewel men de bevrijding kan bereiken met een vrouwelijk lichaam - men in de laatste wedergeboorte een mannelijk lichaam nodig heeft om de totale verlichting te bereiken. Volgens de tantrische beoefening kunnen zowel mannen als vrouwen echter de verlichting bereiken. Zijne Heiligheid de Dalai Lama heeft dit herhaaldelijk benadrukt.

Waarom zijn er relatief minder gewijde vrouwelijke beoefenaars en waarom lijken zij met minder respect behandeld te worden dan de mannen?

In de meeste culturen zijn de activiteiten van vrouwen beperkter dan die van de mannen en is hun sociale positie lager. Zo was het ook in het oude India en daarom bepaalde Boeddha dat de vrouwen achter de mannen moeten zitten en hen moeten bedienen. Dit heeft betrekking op sociale gewoonten, niet op de intelligentie of bekwaamheden van vrouwen. Terwijl de man het aspect **methode** van het pad naar verlichting vertegenwoordigt, staat de vrouw symbool voor het aspect **wijsheid.**

Mogen vrouwen offeren en bidden tijdens hun menstruatie? Mogen ze dan mediteren?

Natuurlijk. Dat een vrouw deze zaken niet zou mogen doen is puur bijgeloof.

Is het voor vrouwen moeilijker om de Dharma te beoefenen dan voor mannen?

Dat hangt volledig van de persoon zelf af. Bij veel vrouwen veroorzaakt de menstruatiecyclus vele emotionele veranderingen. Maar ze kunnen leren hiermee om te gaan. Ook mannen kunnen humeurig zijn tenslotte. Ik ben ervan overtuigd dat de belangrijkste oorzaken die een vrouw kunnen tegenhouden haar eigen beperkte zelfbeeld en zelfvertrouwen zijn. Als we denken dat we iets niet goed kunnen, dan proberen we het vaak niet eens meer. Wat een verspilling van onze mogelijkheden als mens. Zolang we mensen met een menselijk intellect zijn en niet alleen met de Dharma in aanraking zijn gekomen maar ook in de omstandigheid zijn om beoefeningen te doen en realisatie te bereiken, wat kan ons dan tegenhouden!

MONNIKEN, NONNEN EN LEKEN BEOEFENAARS

Welke voordelen heeft het om tot monnik of non gewijd te worden? Is zo'n wijding nodig om de Dharma te beoefenen?

Nee, het is niet nodig om monnik of non te worden om de Dharma te beoefenen. De wijding is een individuele keuze die ieder voor zich moet maken. Natuurlijk heeft het wel voordelen om gewijd te zijn: door volgens de voorschriften te leven verzamelt men voortdurend positieve energie. Zolang men de voorschriften niet breekt verrijkt men voortdurend zijn geestesstroom met positieve energie, zelfs wanneer men slaapt. Tevens heeft men meer tijd om beoefening te doen en wordt men minder afgeleid. Als men verplichtingen tegenover zijn gezin heeft, moet men veel tijd en energie besteden aan het zorgen voor dat gezin. Kinderen eisen veel zorg en het is moeilijk om te mediteren als zij vlakbij spelen of huilen. Iemand die dit als hindernis ervaart en die zijn geest tot rust wil brengen, kan besluiten tot de wijding teneinde betere omstandigheden voor zijn beoefening te verkrijgen.

Hoe kan een leek de Dharma beoefenen?

Zij die als leek het boeddhisme willen belijden kunnen de Dharma heel goed beoefenen door hun geest te beteugelen. We verminderen onze eigen energie nodeloos door te denken: "Ik ben een leek. Naar onderricht luisteren, reciteren en mediteren is het werk van monniken en nonnen. Dat hoef ik niet te doen. Ik ga alleen naar de tempel, maak neerbuigingen, breng offers en bid voor het welzijn van mijn familie." Het is goed om deze dingen te doen, maar leken zijn in staat tot een veel rijker spiritueel leven, zowel in termen van kennis over het boeddhisme als integratie daarvan in hun dagelijks leven. Het is heel belangrijk dat ze de gesprekken over de Dharma volgen en een serie lessen volgen. Als ze dit doen, zullen leken de werkelijke waarheid en schoonheid van de Dharma begrijpen. Anders blijven ze "wierookstokjes-boeddhisten" en wanneer iemand hen een vraag stelt over het boeddhisme kunnen ze deze nauwelijks beantwoorden. En dat is een trieste situatie.

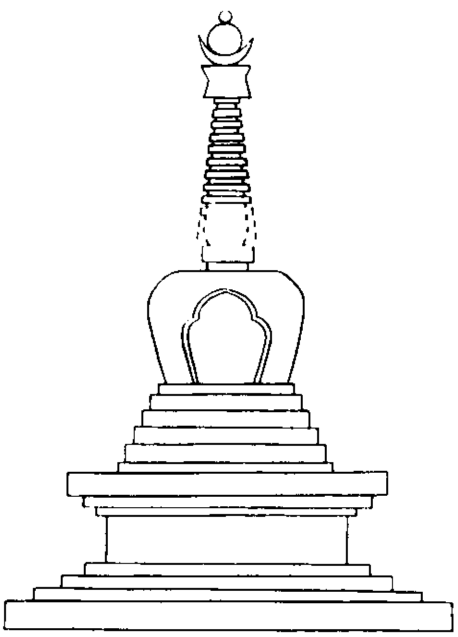

Nadat we naar de lessen hebben geluisterd, moeten we ze zoveel mogelijk in praktijk brengen. Een dagelijkse reciteer- of meditatiebeoefening is uitstekend. Soms zeggen lekenstudenten: "Mijn dag is zo gevuld met mijn werk, gezin en sociale verplichtingen dat er geen tijd over is om dagelijks een Dharma-beoefening te doen." Dit is een armzalig excuus dat door een luie geest wordt ingegeven. Er is altijd tijd om te eten: we zorgen er wel voor om nooit een maaltijd over te slaan. Net zo ijverig en zorgvuldig als we ons lichaam voeden en daar altijd tijd voor vinden, zouden we ook onze geest moeten voeden. Het is tenslotte onze geest die verder gaat naar volgende levens; het is onze geest die alle karmische indrukken van onze daden met zich draagt, niet ons lichaam. We beoefenen de Dharma niet voor het heil van Boeddha maar voor ons eigen heil. De Dharma beschrijft hoe we de oorzaken voor geluk kunnen creëren en daar we allemaal gelukkig willen zijn zouden we allemaal zoveel mogelijk beoefeningen moeten doen.

Het is ook heel nuttig en heilzaam als leken de vijf lekengeloften voor de duur van hun leven afleggen of de acht voorschriften voor speciale dagen, zoals bij nieuwe en volle maan, nemen. Op deze manier kunnen ze veel positieve energie creëren. De verantwoordelijkheid voor het bestaan en de verspreiding van Boeddha's onderricht ligt zowel bij monniken en nonnen als bij lekendiscipelen. Als we de waarde van Boeddha's lessen begrijpen en willen dat ze blijven bestaan en bloeien, dan hebben we de verantwoordelijkheid om ze te leren en in overeenstemmming met onze mogelijkheden in praktijk te brengen. Er zijn vele historische voorbeelden van leken die spirituele realisaties hebben bereikt. Het is inspirerend om over hun leven te horen en hen na te volgen.

Interview met Roger Kunsang

VERZORGER EN SECRETARIS VAN LAMA ZOPA RINPOCHEE

DOOR: JAN PAUL KOOL

Vraag: Roger wat deed je voordat je met de Dharma in aanraking kwam?

Antwoord: Voordat ik de Dharma ontmoette bracht ik zo'n drie à vier jaar al rondreizend door. Dit was in de jaren 1972, 1973. Ik bezocht verschillende plaatsen op de wereld zoals Europa en Amerika en deed wat zoveel jonge mensen in die tijd deden.

Vraag: Wanneer en hoe ontmoette je de lama's en de Dharma?

Antwoord: toen ik in Canada woonde (Roger is Australiër) vroeg ik mijzelf een heleboel dingen af zoals "Hoe kun je je leven op een zinvolle manier inhoud geven?". Ik was tegen een Indiase Swami aangelopen die me wel enig idee of begrip kon bijbrengen van wat de geest was en hoe je door middel van meditatie je geest tot rust kon brengen, wat heel belangrijk schijnt te zijn en wat ik nergens anders kon vinden. Vanuit Canada adviseerde hij mij om een bezoek aan de ashram van een van zijn leraren te brengen. Ik vond daar uiteindelijk mijn weg maar was niet erg tevreden met de manier waarop de dingen daar liepen, vooral in verband met het vinden van een gekwalificeerde leraar. Toen hoorde ik van een één-maand durende cursus die gehouden werd op Kopan. Dat was in april 1974.

Vraag: Hoe verliep je eerste ontmoeting op Kopan, ontmoette je Lama Zopa toen voor de eerste keer?

Antwoord: Ja, ik geloof dat ik Lama Zopa als allereerste ontmoette. Wat er in feite gebeurde is, dat toen ik me voor de cursus ging inschrijven, er aan me werd gevraagd wat voor werk ik deed en ik zei dat ik electricien was en daarna werd ik onmiddellijk ingezet om te helpen met electriciteitswerkzaamheden. In die tijd was er nog geen electriciteit op Kopan en moest er met de bedrading begonnen worden. Ik ben er dus niet zeker van of ik mogelijk nu eerst Lama Yeshe ontmoette en me vervolgens afvroeg wie die kleine, dunne monnik was die op het dak rondzwierf. Naderhand kwam ik erachter dat het Lama Zopa was die op het punt stond om les te geven. Degene die ik dus in feite echt voor het eerst ontmoette was Lama Zopa tijdens de lessen van de cursus.

Vraag: Toen je Lama Zopa voor de eerste keer ontmoette gebeurde er toen iets bijzonders?

Antwoord: Voor mijzelf was het in ieder geval bijzonder. Ik had mijzelf gedurende een aantal jaren een heleboel vragen gesteld die nooit echt beantwoord werden. Voor de eerste keer in mijn leven werden deze vragen beantwoord door Lama Zopa's onderricht. Het was niet zozeer alleen het onderricht, een uitleg, maar ik werd ervan doordrongen dat hij de belichaming van het onderricht was. Hij was het levende bewijs van het onderricht, van iemand die er een heel goed voorbeeld van was. Wat ik daarmee wil zeggen is dat het een voorbeeld is van iets heel waardevols, een voorbeeld waar je zelf in je leven naartoe kunt werken. Het is waardevol in de zin van kwaliteiten, iemand daar was het levende bewijs dat je een hoge graad van mededogen, van liefde en van wijsheid kunt bereiken. Dit vond ik heel waardevol.

Vraag: Waarom ben je monnik geworden en wanneer vond dit plaats?

Antwoord: Ik geloof dat ik er voor het eerst echt in Sydney in Australië, aan begon te denken, nadat ik mijn eerste één-maand durende meditatie-cursus had gedaan. Het was geloof ik na de eerste cursus. Ik had ervoor gezorgd dat Lama Yeshe en Lama Zopa een aantal lessen in Sydney gaven en in die periode hadden we een huis buiten Sydney gehuurd. Lama Zopa deed toen alleen retraite en Lama Yeshe was met Nick Ribush naar Melbourne gegaan om een cursus te geven. Ik zorgde toen voor Lama Zopa en kookte voor hem. Enigszins tot mijn eigen verbazing bemerkte ik dat ik er plotseling over ging denken om monnik te worden en de reden waarom ik dat wilde, als ik het me nog goed herinner, is dat ik bij mezelf dacht: "hier heb ik nu werkelijk iets waardevols gevonden, iets zo waardevol dat er niets waardevoller is om te doen". En ik dacht bij mezelf dat het zinvol zou zijn om mijzelf in zo'n situatie te plaatsen waar ik mij volledig met het begrijpen van het onderricht kon bezighouden en toen kwam plotseling in mij op dat het dan vanzelfsprekend was om monnik te worden. Dit gebeurde zo'n beetje terwijl ik voor Lama Zopa zorgde en voor hem kookte tijdens zijn retraite.

Vraag: Wanneer was dat?

Antwoord: Dat was geloof ik eind

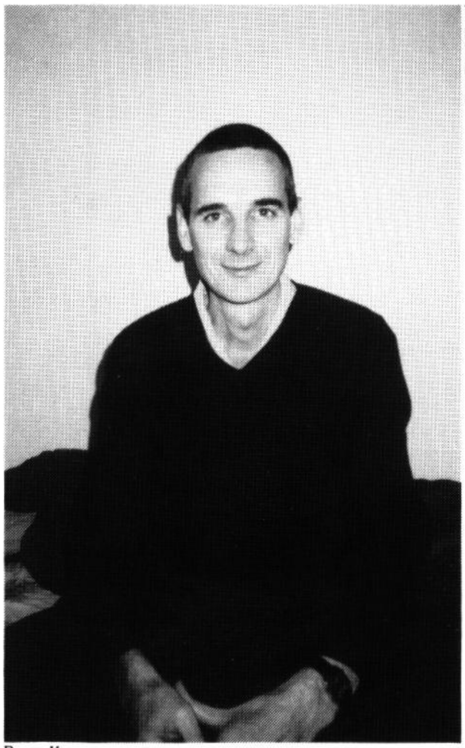

Jan-Paul Kool

Roger Kunsang

1974 of begin 1975. Waarschijnlijk eind 1974.

Vraag: En wanneer werd je monnik?

Antwoord: Eind 1975 ontving ik de Rab-jam wijding van Lama Yeshe en de Getsül en Gelong wijding begin 1976.

Vraag: Sinds wanneer zorg je de laatste tijd voor Lama Zopa Rinpochee?

Antwoord: Vanaf de wereld-toernee in 1986 verzorg ik (opnieuw) Lama Zopa Rinpochee.

Vraag: En dat heb je tot nu toe aan één stuk door gedaan?

Antwoord: Er was een onderbreking na de wereld-toernee van 1986. Alhoewel Rinpochee er toen over dacht om mij met hem terug te nemen naar Nepal, moest ik echt mijn zaakjes in het centrum van Sydney afronden waar ik werkzaam en betrokken bij was. Ik ging dus terug en het duurde een paar maanden voordat de zaak rond was. Toen Lama Zopa aan zijn Australische en Nieuw-Zeelandse toernee begon in 1987 kwam ik opnieuw bij hem en dit heb ik vanaf dat moment aan één stuk door gedaan, al met al zo'n twee jaar.

Vraag: Wat houd je werk precies in?

Antwoord: Dat valt moeilijk te omschrijven. Het houdt secretariaatswerkzaamheden in maar nog meer de taak van persoonlijke verzorger. Deze taak is anders wanneer je op toernee bent dan wanneer je dat niet bent. Het kan wat koken inhouden maar meestal niet tijdens een toernee, secretariaatswerkzaamheden, helpen tijdens initiaties, helpen met afspraken, het organiseren van toernee's. Er zitten in feite veel verschillende aspekten aan.

Vraag: Heeft het in de nabijheid zijn van Lama Zopa Rinpochee je geest verandert en zo ja, hoe?

Antwoord: Jazeker, het heeft zonder meer mijn geest veranderd. Als je in de nabijheid van Lama Zopa bent kun je er niets aan doen dat je in een bepaalde mate door zijn voorbeeld beïnvloed wordt en voor mij is dat het voorbeeld van een zuivere Dharma-beoefenaar. Het voor betrekkelijk lange perioden bij hem zijn, dit voortdurende zuivere voorbeeld dag en nacht te zien, heeft zonder meer effect op mensen zoals ik.

Vraag: Samen met Lama Zopa Rinpochee heb je veel centra van de FPMT bezocht, kun je een gemiddelde dag aan een bezocht centrum beschrijven?

Antwoord: Gewoonlijk is er allereerst het ontbijt. Rond acht uur, dan is Rinpochee's ontbijt klaar en gewoonlijk breng ik dat naar hem toe. Meestal is hij dan nog met zijn gebeden en zijn meditaties bezig, en Rinpochee spreekt gewoonlijk niet totdat hij met zijn ontbijt klaar is. In de loop van de ochtend eet Rinpochee zijn ontbijt op, niet meteen nadat je het hebt binnengebracht, zoals de meeste mensen dat doen, maar hij nuttigt het in de loop van de ochtend ergens tussen acht en half twaalf. De rest van de morgen proberen we gewoonlijk voor Rinpochee vrij te houden zodat hij zijn gebeden af kan maken en andere dingen kan doen waar hij mee bezig is of die hij wil doen. Vervolgens beantwoordt hij meestal telefoongesprekken of regelt verschillende dingen met betrekking tot wat er in het centrum gebeurt of met de cursus of mensen vragen om een afspraak enzovoort. Vervolgens is de lunch rond een uur of één. Daarna geeft Rinpochee meestal les of initiaties in de middag en avond. Meestal woon ik de lessen bij. Wanneer het een initiatie is dan vereist dat van Rinpochee dat hij dat voorbereidt. Ik help dan met de voorbereidingen. Ik moet daarvoor meestal de torma's maken, het altaar klaarmaken enzovoort en hopenlijk is er dan een monnik of non of iemand anders die kan helpen, die de cursus volgt of in het centrum woont. Na de lessen of initiaties komt Rinpochee terug, ontspant zich en eet iets lichts of eet helemaal niet 's avonds. Als hij niet eet dan neemt hij op z'n minst een kop thee. Later op de avond gebeuren de meer organisatorische zaken, het schrijven van brieven, het behandelen van de verschillende dingen die in de verschillende centra waar Rinpochee les geeft kunnen gebeuren of in andere centra en zo gaat dat maar door. De gemiddelde tijd om op te houden is rond drie uur in de ochtend. Ik stort dan meestal in elkaar en Rinpochee begint dan met zijn gebeden.

Vraag: Jij treedt op als de tussenpersoon voor Lama Zopa en zijn studenten. Heb je misschien iets te zeggen over het soort vragen die aan Rinpochee gesteld worden en die je als verspilling van zijn tijd beschouwt.

Antwoord: Misschien is het eerst goed om de term tussenpersoon te verduidelijken. Ik wil niet optreden als een tussenpersoon in de zin van het doorgeven van vragen enzovoort. Ik geef er de voorkeur aan, indien mogelijk, alleen afspraken te regelen zodat de mensen zelf Ripochee kunnen zien. Mocht ik echter als tussenpersoon optreden in verband met vragen dan zijn dat de meer eenvoudige, ongecompliceerde schriftelijke vragen die ik alleen maar door hoef te geven. Veel mensen vragen bijvoorbeeld welke verplichtingen er aan een initiatie zitten en of ze deze initiatie wel of niet moeten nemen. Ik geef alleen de eenvoudige vragen door.

Vraag: wil je misschien iets zeggen over vragen aan Rinpochee die tijdverspilling zijn?

Antwoord: In een bepaald opzicht valt dat moeilijk te zeggen omdat studenten van elkaar verschillen. Het moeilijke om te zeggen of een vraag tijdverspilling is omdat zij zelf het gevoel hebben dat de vraag die zij stellen belangrijk is en het is vooral belangrijk dat zij die vraag zelf aan Rinpochee kunnen stellen en dat zij het antwoord van Rinpochee zelf kunnen horen. Maar er zijn zeker vragen, een reeks van vragen, waarvan ik vind dat zij een verspilling van Rinpochee's kostbare tijd zijn. Vooral met betrekking tot het maken van observaties heb ik zoveel verschillende vragen gehoord vooral op het gebied van de verkoop van materiëel bezit, vragen die op een heel werelds vlak liggen en waarvan ik vind dat er een beter gebruik van Rinpochee's tijd gemaakt kan worden. Dus alhoewel het moeilijk te zeggen valt denk ik dat de meeste mensen serieus moeten nadenken welke vragen zij aan Rinpochee gaan stellen, welke vragen belangrijk zijn om in aanmerking te komen.

Vraag: Lama Zopa was de voornaamste discipel van Lama Yeshe en nu is Lama opnieuw geïncarneerd als Lama Tenzin Eusel Rinpochee. Kun je me vertellen hoe de relatie tussen die twee is en hoe dit zich ontwikkelt?

Antwoord: Wanneer dit aan Rinpochee gevraagd wordt dan maakt hij het heel duidelijk dat hij zichzelf zeer zeker niet als de leraar van Lama Eusel beschouwt of hij zegt in ieder geval niet dat hij de leraar van Lama Eusel zal zijn, maar zijn handelingen laten nog steeds dezelfde devotie aan Lama zien zoals dat het geval was in het voorgaande leven ook al is het lichaam veranderd. Rinpochee geeft blijk van een enorme devotie voor Lama Eusel. Het eerste wat er gebeurt wanneer zij elkaar ontmoeten, zelfs op een dagelijkse basis zoals in het Vadjrapani Instituut tijdens zijn laatste toernee waar Lama Eusel ongeveer zeven weken met Lama Zopa die daar les gaf doorbracht, was dat Lama Eusel elke dag langs kwam en lunch had met Rinpochee. Basili, de verzorger van Lama Eusel Rinpochee, was er, ikzelf en de persoon die kookte en we aten allemaal samen. Maar voordat het zover was, ging Lama Eusel eerst naar Rinpochee's kleine kamer, waar hij meestal vlak voor de lunch bezig was met het afmaken van zijn gebeden en ging dan stilletjes naar binnen. Waarschijnlijk zonder iets te zeggen ging hij naar Rinpochee, dichtbij hem, en het eerste wat Lama Zopa dan deed was hem om een zegening vragen. Lama Eusel gaf de zegening dan meestal door hun beider hoofden tegen elkaar te drukken. Vervolgens ging Lama Eusel weer stilletjes naar buiten omdat hij scheen te weten dat Rinpochee nog niet klaar was met zijn gebeden of meditaties en daarop hadden we samen dan lunch. Rinpochee schenkt altijd veel aandacht aan Lama Eusel, altijd wanneer hij Lama Eusel ontmoet, ongeacht het tijdstip of de drukte, hij houdt altijd op waarmee hij bezig is en geeft hem dan vol respect zijn volledige aandacht.

Toelkoe conferentie in India

Niet-officiëel samenvattend verslag van de vierde niet-sektarische conferentie van geïncarneerde lama's en abten van alle Tibetaanse Spirituele Tradities. Sarnath, India, 5-8 december 1988.

De conferentie werd gehouden op verzoek van Zijne Heiligheid de Dalai Lama en was georganiseerd door de Council for Religious and Cultural Affairs, Dharamsala, in samenwerking met het Instituut voor Hogere Tibetaanse Studies in Sarnath. Vanuit de vijf Tibetaanse Tradities waren ongeveer driehonderdenvijftig geïncarneerde lama's (Tulku's) en abten bijeengekomen. - Nyingma, Sakya, Kagyu, Gelug en Bonpo. - Ook verscheidene buitenlandse waarnemers waren uitgenodigd. Op de agenda stond een discussie over de toekomst van de Tibetaanse Spirituele Tradities in het Indiase subcontinent, Tibet en de rest van de wereld en de relatie met wetenschap en andere religies.

Het hoofdthema was echter hoe alle Tibetaanse tradities, overleveringen en culturele aspecten zonder sektarisch onderscheid behouden kunnen worden, dit alles in het licht van de toekomst van Tibet. De deelnemers bevestigden unaniem het leiderschap van Zijne Heiligheid de Dalai Lama en verzochten hem als leider te blijven fungeren en verantwoordelijkheid te willen blijven dragen voor het welzijn van de Tibetanen, speciaal inzake de politieke onderhandelingen met de Volksrepubliek China.

Een groot aantal voorstellen werd geponeerd door de verschillende deelnemers en besproken in drie algemene vergaderingen en twee werksessies van zes kleinere groepen. In die kleinere groepen was afgesproken dat iedere deelnemer zich inzette en bronnen zou aandragen om te voorkomen dat bepaalde overleveringen en culturele aspecten welke het meest gevaar lopen zullen verdwijnen.

Verder werd voorgesteld dat er een bundel algemene gebeden zou worden samengesteld en vertaald uit de Indiase teksten welke zou kunnen dienen voor alle kloosters van alle tradities alsmede voor de bestaande Dharmacentra over de wereld, dit om een gevoel van eenheid te ervaren in het feit dat we allen boeddhisten zijn. Daarnaast kunnen de eigen specifieke rituelen worden toegevoegd. Minder nadruk dient te worden gelegd op de uiterlijke aankleding van tempels en gebouwen maar juist de innerlijke ontwikkeling van de beoefenaars dient voorop te blijven staan.

De monniks- en kloosterregels dienen zuiverder te worden nageleefd en er moeten verschillende categorieën komen met betrekking tot het dragen van kleding voor hen die de verschilende niveau's van geloften houden, zodat bijvoorbeeld getrouwde lama's met lekengeloften niet de kleding dragen van celibatair levende monniken. Ook dient meer aandacht uit te gaan naar de opleidingen en dan niet alleen die in de kloosters maar ook die van de leken in de Tibetaans boeddhistische gemeenschap alsmede bön en Tibetaanse culturele aspecten. Er zou net zoveel energie in Dharma-onderwijs en specifieke uitleg in Tibet moeten worden gestoken als gedaan is in verschillende landen in de wereld. De grote lama's moeten niet afreizen naar het buitenland maar moeten zich voornamelijk richten op het geven van onderricht in de kloosters in India, Nepal en Bhutan om daarmee de toekomst van het boeddhisme en bön veilig te stellen. Een beter overzicht over het sturen en doen afreizen van lama's naar het buitenland verdient onze aandacht, misschien kan dit gebeuren onder de supervisie van de Council for Religious and Cultural Affairs.

Een ander belangrijk punt betrof de inhoud van het Dharma-onderricht in het buitenland. Er zou meer algemeen basis onderricht gegeven moeten worden en meer beheersing en terughoudendheid in het geven van hogere tantrische initiaties en uitleg aan hen die daar nog niet aan toe zijn.

De beste methode om sektarisme te voorkomen is onderwijs. Daarom, net zoals er uitwisselingsprogramma's zijn tussen boeddhistische en christelijke kloosters, kunnen er soortgelijke uitwisselingen plaatsvinden tussen de monniken en nonnen van de vijf Tibetaanse tradities. Meer verdieping en onderzoek dient verricht te worden in de bönpo traditie omdat dit de oorsprong en uniekheid van de Tibetaanse samenleving bevestigd. Dit zal ook helpen om de Chinese beweringen te weerleggen die stellen dat de Tibetaanse samenleving gewoon een zijtak is van de Chinese waaraan wat geleende aspecten zijn toegevoegd. Inzet is daarom nodig om ook de Tibetaanse literaire tradities te behouden en de standaard van de te gebruiken Tibetaanse taal te verbeteren.

Eugene Boonman

Eenvoudige boeken met als onderwerpen wetenschap, andere religies en filosofie moeten worden vertaald in het Tibetaans waarna ze onderwezen kunnen worden in de kloosters en lekenscholen daarmee een basis vormend voor een dialoog met de moderne - westerse - ideeën. Modern onderwijs zou toegevoegd moeten worden aan het programma van monniken en nonnen in de kloosters. De essentie van Boeddha's leringen zijn de Vier Edele Waarheden en de Twee (niveau's) van Waarheden waarnaast in vaardige methoden de teksten beschrijven hoe onder andere het universum bestaat welke denkwijze overeenstemt met het idee en geloof van het oude India. Daarom dienen er ook stappen ondernomen te worden te onderzoeken hoe het onderricht van de Boeddha zich hedententendage kan presenteren rekening houdend met de huidige theorieën in de wetenschappen zoals bijvoorbeeld de geografie terwijl we daarbij in ons achterhoofd dienen te houden dat ook deze theorieën in de toekomst mogelijk veranderen. Nog vele andere suggesties werden geopperd door de vele deelnemers. Deze worden bijeengevoegd en ofschoon er geen officiële verklaring door de conferentie is uitgegeven zullen bepaalde voorstellen in overweging worden genomen.

Alle aanwezigen waren het erover eens dat dit een historische ontmoeting was en alhoewel het reeds de vierde conferentie van alle Tibetaanse spirituele tradities was, was dit zeker de grootste. De hoop werd dan ook uitgesproken zulke conferenties in de toekomst vaker te houden en misschien dan ook met uitnodiging van de Toelkoe's die nog in Tibet verblijven. In de tussentijd zullen verschillende werkgroepen bestaande uit vertegenwoordigers van alle vijf tradities aan de slag gaan met de vele voorstellen in een sfeer van niet-sektarische samenwerking.

Vertaling: Gelong Jampel Pharchin, 3/'89

Tibet nieuws

De Amsterdamse Christina Meindersma raakte op 10 december gewond aan haar arm en schouder tijdens een demonstratie in de Tibetaanse hoofdstad Lhasa. Zeven Tibetanen bekochten hun demonstratie voor de mensenrechten met de dood toen de Chinese politie van korte afstand het vuur opende op de demonstranten en omstanders. Minstens vijftig mensen werden gewond en anderen gevangen gezet.

Op 28 januari overleed plotseling de Panchen Lama, na Z.H. de Dalai Lama de hoogste geestelijke leider in Tibet. Hij overleed in Xigatse in Tibet aan een hartaanval. De Panchen Lama die meende het meeste te kunnen doen voor zijn land door in Tibet te blijven na de vlucht van de Dalai Lama en vele andere lama's en monniken in 1959 heeft hierdoor altijd in een moeilijke positie gezeten. Hij bracht ruim negen jaar door in gevangenissen, maar werd later gerehabiliteerd en bekleedde de functie van ondervoorziter van het permanente comité in het Nationale Volkscongres en was daarmee de hoogste Tibetaan in de Chinese regering.

Begin maart werden opnieuw tientallen Tibetanen gedood door de Chinezen tijdens een demonstratie ter herdenking van de doden van het vorige jaar. Deze keer duurden de demonstraties enkele dagen en werd zelfs de staat van beleg afgekondigd voor Tibet, voor het eerst sinds de culturele revolutie. Het lijkt erop dat de uitzichtloze situatie voor de Tibetanen in Tibet hen drijft tot vreedzame demonstraties die zo bloedig worden neergeslagen dat deelnemen aan een demonstratie in Tibet op zelfmoord begint te lijken.

E. Strietman

Op vrijdagmiddag 10 maart organiseerden de Tibetanen in Nederland een demonstratieve vredesoptocht in Den Haag. Bij het vredespaleis verzamelden zich zo'n honderdvijftig mensen gewapend met spandoeken en borden met leuzen als: China Schaam Je, Tibet voor de Tibetanen, China Go Home etc. De kleurrijke Tibetaanse vlaggen wapperden vrijelijk in de lucht toen de aangroeiende rij demonstranten zich in beweging zette naar de Chinese ambassade. Even leek het er nog op dat er uit het grote gebouw van de Chinese ambassade iemand naar het hek zou komen of tenminste de bel zou beantwoorden, maar de aanzwellende anti-Chinese leuzen hielden het gebouw potdicht. Een memorandum gleed daarom maar onder de aandacht van de TV camera in de brievenbus, waarna een minuut stilte in acht werd genomen ter nagedachtenis van de Tibetaanse slachtoffers van de Chinese bezetting en speciaal de recente slachtoffers.

De Tibet Dag die door de Stichting Ontmoeting met Tibetaanse Cultuur werd georganiseerd in de Dominicuskerk te Amsterdam op zaterdag 11 maart trok ongeveer zevenhonderd bezoekers. Het was een levendig gebeuren met de vele standjes van organisaties die op enigerleiwijze betrokken zijn bij Tibet of het Tibetaans boeddhisme. De dag werd geopend door Lama Karta uit België die een gebed uitsprak voor vrede in Tibet en de wereld. Lama Karta is verbonden aan het Karma Sonam Gyamtso Ling centrum in Antwerpen en Yeunten Ling in Huy. Guy Sonnen leidde namens de S.O.T.C. de verschillende sprekers in waarbij de in Londen woonachtige Tsering Shakya met zijn lezing "Crisis in Tibetan Culture" een diepe indruk maakte op het aanwezige publiek. In de middagpauze waren de Tibetanen paraat met Mo Mo's en Tibetaanse boterthee en kon het publiek zich rond de verschillende kraampjes laten informeren over allerlei aspecten van de Tibetaanse cultuur en mogelijkheden om te helpen. Na de pauze sprak Rakra Rinpochee uit Zwitserland over het bewaren van de Tibetaanse cultuur buiten Tibet en kwam hij tot de conclusie dat dit zelfs de enige mogelijkheid is. Carola de Vries-Robles en Irene Pool van de Dzogchen Community uit Amsterdam hielden een boeiend verslag van de Tibetreis die door een groep van zeventig studenten van Namkhai Norbu Rinpochee het afgelopen jaar werd gemaakt naar de heilige berg Kailash, geïllustreerd met dia's. Als laatste programmaonderdeel gaf Christina Meindersma een indruk van de situatie in Lhasa nu, die de zaal deed huiveren door de beschrijving van de verschrikkingen die de Tibetanen moeten doorstaan.

Verklaring van Z.H. de Dalai Lama ter gelegenheid van de dertigste verjaardag van de Tibetaanse nationale opstand

Vandaag eren wij in het bijzonder de moed en vastberadenheid van het Tibetaanse volk, van wie zo velen hun leven hebben gegeven voor onze rechtvaardige en nobele zaak. Het lijden waaraan ons volk is onderworpen markeert de meest duistere periode in onze lange geschiedenis.

De strijd van het Tibetaanse volk is een strijd voor ons onvervreemdbare recht om in vrijheid over ons eigen lot te beschikken. Het is een strijd voor democratie, mensenrechten en vrede. Bovenal is het een strijd om als volk en natie met een unieke beschaving te overleven.

De opstand in Lhasa van 1987 heeft de mensen in geheel Tibet in beweging gebracht. Ondanks het vreedzame karakter van deze en andere demonstraties die sindsdien hebben plaatsgevonden, staat vast dat vele mensen gedood zijn en nog velen meer gearresteerd. Het verlies van onschuldige levens heeft ons zeer bedroefd. We eren niet alleen deze moedige mannen, vrouwen en kinderen vandaag, maar ook de meer dan één miljoen Tibetanen die omgekomen zijn ten gevolge van de veertig jaar durende Chinese bezetting. Hoe zwaar de repressie ook moge zijn, hoe wreed en gewelddadig, de stem van de vrijheid en gerechtigheid zal niet tot zwijgen gebracht kunnen worden. De vele vreedzame demonstraties die het afgelopen jaar spontaan hebben plaatsgevonden in geheel Tibet vormen een duidelijke indicatie van een nog groter probleem. Helaas begrijpen de Chinese leiders de werkelijke situatie in Tibet en de mate van ontevredenheid van het Tibetaanse volk nog steeds niet. In zijn laatste publieke verklaring voor zijn vroegtijdige en tot droefenis stemmende dood bracht Panchen Rinpochee de gevoelens van het volk tot uitdrukking, toen hij zei dat de prijs die de Tibetanen hebben moeten betalen onder de Chinese bezetting veel groter is geweest dan de eventuele voordelen die zij ervan gehad mogen hebben.

Onze strijd is een geweldloze strijd en dat moet zo blijven. het doden, opsluiten en martelen van vreedzame demonstranten of van personen die een ongeoorloofde mening vertolken is moreel te veroordelen en betekent een schending van de rechten van de mens. Waar dit ter wereld ook plaatsvindt, dit kan nooit gerechtvaardigd worden. De veroordeling door de internationale gemeenschap van dit optreden zal, naar wij hopen, de Chinezen er toe brengen af te zien van verder gebruik van dergelijke middelen. De Algemene Vergadering van de Verenigde Naties heeft drie resoluties aangenomen die de Chinese schendingen van de mensenrechten in Tibet veroordelen. Nu de Verenigde Naties haar missie in verschillende delen van de wereld met groeiend succes vervult, doe ik een oproep tot de internationale gemeenschap aan te dringen op de uitvoering van deze drie resoluties.

Ik zou deze gelegenheid willen aangrijpen om onze diepere gevoelens van dankbaarheid uit te spreken ten aanzien van de ontelbare mensen die in deze kritieke periode hun verontrusting uitgesproken hebben en solidariteit hebben betuigd met ons volk. We zijn ook dankbaar voor de gedetailleerde verslagen van bezoekers aan Tibet over wat zij hebben gezien en meegemaakt.

Ik voel mij bemoedigd door de steun die wij gekregen hebben voor ons initiatief om een vreedzame en rechtvaardige oplossing te vinden voor de tragische toestand van Tibet. In september 1987 heb ik een Vijf Punten omvattend Vredesplan gepresenteerd voor het herstel van de vrede en de mensenrechten in Tibet. Vervolgens heb ik in juni van het afgelopen jaar nog nadere gedachten geformuleerd, die als raamwerk kunnen dienen voor effektieve onderhandelingen met de Chinezen over de toekomst van Tibet. De Chinese regering heeft zich bereid verklaard met ons te onderhandelen en liet het aan mij over een plaats en tijd voor deze onderhandelingen te kiezen. Hoewel ik voorgesteld heb deze onderhandelingen in januari in Geneve te beginnen, hebben de Chinezen om de één of andere reden het begin van de gesprekken vertraagd. Aangezien de Chinezen realistischer geworden zijn in tegenstelling tot het verleden, blijf ik toch de hoop houden dat de Chinese leiders de wijsheid zullen inzien van het op vreedzame wijze oplossen van de zaak door onderhandelingen. Ik geloof stellig dat een oplossing gebaseerd op de door ons geformuleerde voorstellen niet alleen van voordeel zal zijn voor het Tibetaanse volk maar ook voor het Chinese volk, terwijl het tevens zal bijdragen tot vrede en stabiliteit in de regio en in de wereld.

Ik ben mij bewust van de diepe teleurstelling van vele Tibetanen over de positie die we hebben ingenomen in Straatsburg. Zoals ik al eerder gezegd heb, zal de uiteindelijke beslissing overgelaten worden aan het Tibetaanse volk zelf.

Ik heb altijd geloofd dat menselijke vastberadenheid en waarheid uiteindelijk zullen zegevieren over geweld en onderdrukking. Vandaag zijn er overal in de wereld vele veranderingen gaande die een diepgaande invloed zouden kunnen hebben op onze toekomst, de toekomst van de gehele mensheid en de toekomst van deze planeet. Moedige stappen van wereldleiders hebben de vreedzame oplossing van konflikten vergemakkelijkt. De hoop op vrede, de oplossingen voor de milieuproblematiek en op een menselijker benadering van wereldproblemen lijkt groter dan ooit tevoren. Het is van het grootste belang dat wij, Tibetanen, onze bescheiden bijdragen tot deze veranderingen vergroten door onze inspanningen zowel in Tibet als in ballingschap gericht op het bevorderen van vrijheid, democratie en vrede.

Ik bid voor het welzijn van alle levende wezens.

10 maart 1989

Wel en wee van Sam en Sara

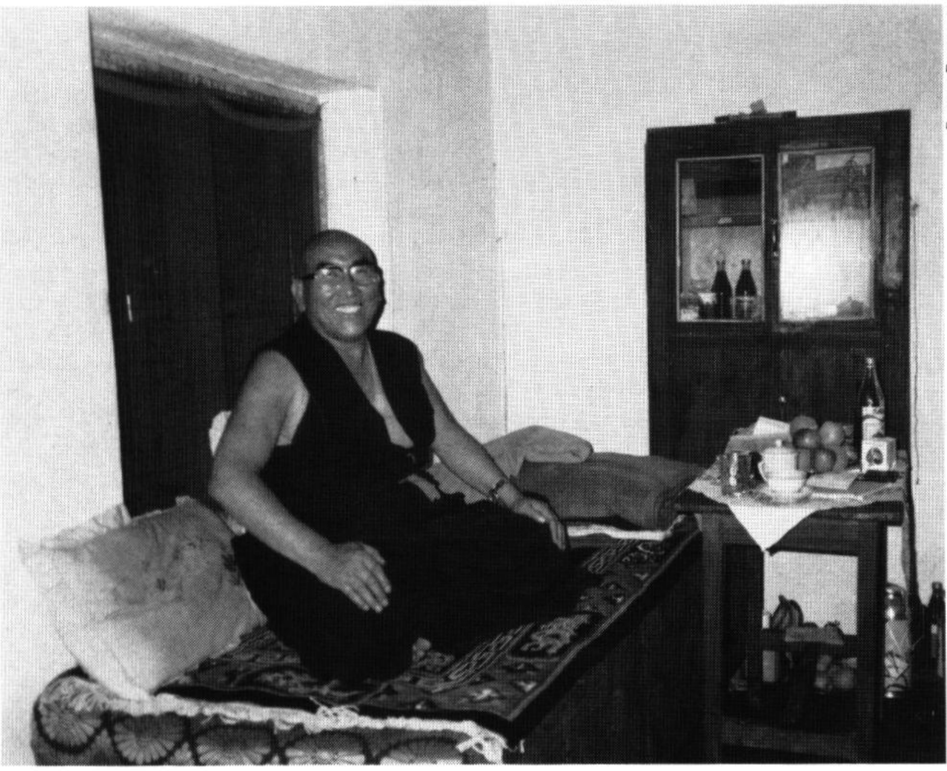
Eugene Boonman

Rond het Tibetaanse nieuwjaar werd op 8 februari de tweeling Gabriël Cornelis en Daniël Arnold geboren in Delft. De gelukkige vader en moeder Chris Dagradi en Helen Vonk hebben ook al Tibetaanse namen aan hun tweede en derde kind gegeven, Dorje Tundup en Zuntim Zangpo. Ook Sanne, de nieuwe dochter van Mirjam en Mari Steffek, manifesteerde zich op 5 februari in Druten. Onze hartelijke gelukwensen voor de ouders en alle geluk en voorspoed gewenst aan de nieuwe wereldburgers.

De redakteur van deze rubriek Jan de Ruiter is met zijn vrouw Germaine naar De Stroom vertrokken in Tilburg om daar mee te helpen aan de opbouw van het centrum. We missen in het Maitreya centrum nu al hun gewaardeerde activiteiten die een grote steun hebben betekent voor het inrichten van het centrum in Emst en voor de dagelijkse coördinatie van verschillende taken. Het betekent dat we zullen proberen deze rubriek met andere redaktieleden te vullen.

Alex en Eugene, die samen op reis waren in Nepal en India, zijn samen met Jan Bijman in december tot volledig monnik gewijd door Z.H. de Dalai Lama in het Drepung klooster in Zuid-India. Ze keerden begin februari terug van een zeer geslaagde reis.

Geshela en Tenzin zullen op 15 maart teruggekeerd zijn in het Maitreya centrum in Emst en gezien de berichten lijken ze een goede tijd door te brengen met Carl en zijn neef, Loek Jehee en Jan Bijman. Jan blijft nog even weg tot mei, hij studeert nu aan de dialectic school in Mc Leod Ganj, Dharamsala. Jan Paul maakte in december samen met de meeste anderen de heenreis naar India en wijdde zich daar aan de inkoop van allerlei beelden en offerschaaltjes en boterlampjes en verzekerde de aanvoer van verschillende soorten Tibetaanse wierook voor de winkel en groothandel.

Hij keerde eind december al weer terug met een Groene Tara beeld voor de Tara tuin, het beeld is inmiddels ingezegend door Dagpo Rinpochee en zal eind maart haar plekje krijgen in een klein paleisje met een koperen pagodedak. Studenten tijdens het laatste weekend met Dagpo Rinpochee reageerden gul op de oproep van Thubten Tsepel om geld bijeen te brengen voor de dakprojecten van het paleisje van Tara en het dak van het gebouw. Ondanks de vernieuwing van een brede goot blijft er lekkage komen van het schuine dak en de vernieuwing daarvan kan wel oplopen tot vijftienduizend gulden. Wellicht willen andere studenten ook meedoen aan dit project door een gift te doen op onze girorekening met vermelding van 'daken'.

Tijdens de vakantie van Geshela en Tenzin draaide het programma gewoon door met de inspirerende bezoeken van Geshe Jampa Tegchog in januari en Lam Dagpo Rinpochee in februari. Ze gaven elk twee weekenden in het centrum en lezingen in De Kosmos, Döphan Ling en De Stroom. Het was voor vele studenten een hartverwarmende ervaring om te kunnen communiceren met deze bijzonder vriendelijke en geleerde leraren die zich als echte spirituele vrienden manifesteerden.

Als dit stukje geschreven wordt zijn we in afwachting van het bezoek van Alex Berzin en de terugkeer van Lama Geshe Konchog Lhundup en zijn vertaler Tenzin Lama. Met het paasweekend zal Geshela een lang weekend geven met een Mandjoeshri initiatie in het Nederlands vertaald door Gelong Thubten Lodreu die tot eind november dit jaar voor ons zal vertalen.

We verheugen ons dit jaar in het tienjarig bestaan van de Stichting Maitreya Instituut dat in december 1979 officieel werd opgericht. Om dit feit extra luister bij te zetten zijn er een aantal grote leraren uit het buitenland uitgenodigd dit jaar ons centrum met een bezoek te komen vereren. Daarnaast willen we in ieder geval een feest geven in de zomer en met interviews de historie van de stichting belichten in dit tijdschrift. Of de plannen voor een eenmalige Engelse editie van het magazine door zullen gaan hangt af van de beschikbare tijd die de mensen die eraan moeten werken hebben. Het zou zeker over de hele wereld gewaardeerd worden.

Lam.Rim

Welke meditaties we ook tot onze dagelijkse beoefening rekenen en zelfs al doen we dagelijks een tantrische sadhana met een specifieke boeddhavorm, een grondige kennis van en steeds diepere ervaring met de Lam.Rim is onontbeerlijk. Alle Tibetaanse leraren wijzen er voortdurend op dat de Lam.Rim, het Onderricht Over de Stadia van het Pad naar Volkomen Volmaakte Verlichting, de basis vormt waarop alle verdere beoefening gebaseerd moet zijn, wil die succes kunnen hebben.

Als we er niet aan blijven werken om een ware drang naar bevrijding en onthechting van de wereldse genoegens te ontwikkelen, is onze meditatie niet eens een Dharmabeoefening.

Als we niet gemotiveerd zijn onszelf te ontwikkelen voor het welzijn van alle wezens, zijn we geen Mahayana beoefenaar, ook al doen we Mahayana meditaties.

Als we ons inzicht in zelfloosheid niet verdiepen, kunnen we de basisoorzaak van het lijden niet opheffen, ook al visualiseren we voortdurend en tot in de kleinste details een gecompliceerde mandala.

Dat wil niet zeggen dat we dan maar helemaal moeten ophouden. Zoals de eerwaarde Lama Dagpo Rinpochee benadrukt, kunnen we bij de meditaties die onze dagelijkse beoefening vormen nog eens extra onze basis van Lam.Rim ervaring versterken en eventuele hiaten in onze kennis bijspijkeren.

Het Maitreya Instituut wil daartoe alle gelegenheid geven en biedt daarom naast de jaarlijkse zomerkursus ook dit jaar weer een aantal weekeinden met thema's die een bepaald onderwerp of stadium van het pad naar verlichting toelichten. In deze weekeinden stellen wij u in de gelegenheid door de kombinatie van uitleg en geleide meditaties zowel uw kennis alsook uw ervaring te verruimen en te verdiepen.

Bovendien zullen dit jaar regelmatig **Lam.Rim middagen** worden gehouden met 1 uur onderricht over de stadia van het pad naar verlichting door de eerwaarde Geshe Konchog Lhundup en vertaald door Tenzin Lama, waarna een diskussie over het onderwezen onderdeel en een geleide meditatie de middag vullen.

Het programma van de middagen is als volgt:
14.00-15.00 uur lezing door de Lama Geshe Konchog Lhundup
15.00-15.15 uur thee
15.15-16.00 uur diskussie
16.00-17.00 uur meditatie.

Deze Lam.Rim middagen zijn geheel GRATIS en voor iedereen toegankelijk. Ze bieden een geschikte gelegenheid nieuwe kennisen of familieleden mee te brengen, voor een vrijblijvende kennismaking en introduktie in het Tibetaans boeddhisme in theorie en praktijk. Probeer a.u.b. wel op tijd aanwezig te zijn en maak zoveel mogelijk gebruik van deze unieke gelegenheid uw kennissen te introduceren en uw eigen inzicht te vergroten!!!

De Stroom

"DE STROOM", gezondheidscentrum in Tilburg

In 1981 kreeg Peter van Heeswijk, de huidige manager van "DE STROOM" van zijn leraar Lama Thubten Yeshe het advies een geneeskundig centrum op te zetten. In dit centrum zouden zowel de innerlijke als uiterlijke verstoringen verzorgd kunnen worden. In september 1985 startte de stichting "DE STROOM" haar eerste cursus. Als snel groeide het cursusaanbod en zo kon het gebeuren dat de activiteiten op zes verschillende lokaties in Tilburg plaatsvonden.

De behoefte aan een eigen ruimte groeide. Ondertussen gaf Lama Zopa Rinpochee adviezen aan Peter over de opzet en inhoud van het centrum. In januari kon een gedeelte van de huidige ruimte gehuurd worden. Met een oude, zeer ongelukkig gelegen ingang en kleine ruimtes kwamen leraren als Geshe Konchog Lhundup, Lama Denma Locho Rinpochee en Ganden Tri Rinpochee op bezoek. Daarnaast was er een scala aan andere activiteiten als lezingencycli, cursussen intuïtieve ontwikkeling, massagelessen en een groeiend aantal behandelingen. In 1986 werd "DE STROOM" op advies van Lama Zopa Rinpochee erkend als een F.P.M.T. centrum. Het tweede healing-centre binnen de organisatie. In de zomer van het vorige jaar is er veel veranderd voor "DE STROOM". De gehele bovenverdieping kon worden gehuurd, de oude ingang werd verbouwd en een nieuwe ingang met sierlijke draaitrap in gebuik genomen. Na een pittige verbouwing die eind februari gereed is gekomen staat "DE STROOM" klaar voor de volgende ontwikkelingen. Momenteel heeft men de beschikking over twee cursus/lezingen ruimtes, twee behandel-gesprekskamers, een grote en kleine kantoorruimte, een natuurvoedingsrestaurant en een Nieuwe-Tijds-Winkel. Intussen werd de structuur aangepast naar de richtlijnen van de F.P.M.T.

Tijdens de zomervakantie gingen 16 medewerkers van "DE STROOM" naar Zuid-Frankrijk om Lama Zopa Rinpochee te ontmoeten. Er is veel veranderd sindsdien. Binnen het programma van "DE STROOM" zijn er zo'n 8 à 9 cursussen en alle behandelingen op basis van donatie. Er wordt gewerkt vanuit een Mahayana-motivatie en de medewerksters/kers van het "Healing-team" gebruiken boeddhistische meditatie technieken binnen hun behandelingen. Omdat er gezocht wordt naar de verbindende aspecten in oosterse en westerse geneeskunde, religie en onderwijs ontvangt de stichting regelmatig financiële bijstand vanuit de katholieke gemeenschap, van fondsen binnen de reguliere gezondheidszorg en zelfs vanuit het bedrijfsleven.

Een grote verandering binnen de struktuur van de stichting is de komst van Jan de Ruiter. Hij is gekomen als assistent van Peter om met name de commerciële activiteiten in goede banen te leiden. Samen met zijn vrouw Germaine zijn ze eind januari in Tilburg gaan wonen. Een hele verandering. Ondertussen is Paula de Wijs-Koolkin toegetreden tot het bestuur van "DE STROOM". Wilt u meer weten over het volledige aanbod van "DE STROOM' bel dan voor een programmaboekje. Stichting "DE STROOM", Enschotsestraat 250 te Tilburg. Telefoon: 013-421720 (Ma. t/m vr.: 10.00-17.00 uur). Bent u in de buurt van Tilburg, u bent van harte welkom in het natuurvoedingsrestaurant van "DE STROOM" met de toepasselijke naam "OASE".

Meeting FPMT-Europa

Naar de tweede meeting van de FPMT Europa in 1988, reisde een zware delegatie van het Maitreya Instituut af om zich samen met andere centrum-directeuren en westerse Dharma-leraren te beraden op de beste manier om de Dharma in het westen te onderwijzen.

Aan het slot van de vergaderingen die een week duurden, gaf de voorzitter van de vergadering de monnik Thubten Pende een korte samenvatting van hetgeen werd besproken:

Gewoonlijk wordt er aan het einde van dit soort conferenties een samenvatting gegeven door iemand, meestal de voorzitter, over wat er is gebeurd en dat is hier vrij moeilijk omdat het zo'n lange bijeenkomst is geweest. Het was zeker een ingewikkelde bijeenkomst, omdat het zowel een conferentie over educatie als een vergadering van centrum-directeuren was. Deze werd georganiseerd in de vorm van lezingen en workshops en naarmate de week vorderde, leek alles - de conferentie over educatie, de vergadering van directeuren, de lezingen en de workshops - in elkaar over te vloeien in een homogeen geheel.

We hoorden van iedere centrum-directeur in welke mate het centrum zelfvoorzienend en geprofesssionaliseerd is. Ik heb opgemerkt dat in de laatste jaren professionalisering een soort wachtwoord is geworden binnen de F.P.M.T. Wat aangeeft wat iedereen probeert te doen om het functioneren van de F.P.M.T.-organisatie te verbeteren. Ik merkte dat ook in deze vergadering, waar het ging over onze westerse Dharmaleraren enz, dit element van professionalisering naar voren werd gebracht. Wat ik moet zeggen is dat iedereen, terwijl die zijn/haar ervaring ten aanzien van het geven van het Dharma-onderricht deelde, een weelde aan ervaring liet zien en door dit te communiceren aan hun collega's ontdekten ze dat ze een bepaalde verantwoordelijkheid hebben en dat ze zich inspannen om met elkaars hulp hun eigen functioneren als leraar meer professioneel te maken.

Met betrekking tot educatie deelden de leraren hun ervaring met elkaar in het geven van cursussen. Uit de lezing van Sylvia over cursussen voor beginners, bleek dat westerse leraren vernieuwend moeten werken om als eersten de Dharma te introduceren aan allerlei verschillende toehoorders. Tegelijkertijd bracht Pende in zijn lezing over het standariseren van lesprogramma's naar voren dat de basis van traditioneel onderricht behouden moet worden. Het bleek dat er binnen de F.P.M.T. een overvloed aan materiaal aanwezig is van boeddhistisch onderricht voor beginners en gevorderden. De vergadering ging ermee akkoord dat het Nalandaklooster de databank zou worden voor Engelstalige transcripts en vertalingen.

Ondanks onze vergrote ervaring blijven er grote problemen bestaan, waarvan er enkele in de vergadering werden gebracht voor het vinden van oplossingen. Bijvoorbeeld om het gemakkelijker te maken om na de hoogten van meditatiecursussen weer in het gewone leven terug te keren. Uit de lezing van Jan Paul over het 'bereiken van die fortuinlijke wezens', bleek, dat het nog steeds nodig is dat we onszelf stimuleren om door te gaan en we moeten voorkomen zelfvoldaan te worden.

De westerse leraren die de uitdaging aangaan om het boeddhisme te introduceren in de westerse cultuur hebben behoefte aan een subtiel onderscheid. Dankzij Connie werd dit duideljk door het onderscheid wat ze maakte tussen traditionele Dharma en motiverende Dharma. Hierdoor is het gemakkelijker om de zuiverheid van de traditionele formulering van het boeddhisme te bewaren en tegelijkertijd geïnspireerd te zijn om de nieuwe vormen die de Dharma aanneemt, bijvoorbeeld in het werk van de Universle Educatie een plaats te geven.

Hans gaf een belangrijke tekortkoming aan van de F.P.M.T. namelijk het gebrek aan cursussen in de Tibetaanse taal. Zijn motie was dat in het cursusprogramma van de centra de studie van de Tibetaanse taal een van de voornaamste onderwerpen wordt, waarbij de directeuren het op zich nemen de cursussen te organiseren en de studenten te motiveren. Iedereen was het erover eens dat voor de organisatie van educatieve programma's en hun inhoud vakbekwaamheid op het gebied van educatie te pas komt.

De bijeenkomst verrijkte me meer dan ik had verwacht. We zien uit naar de volgende bijeenkomst van directeuren in mei in het Maitreya-Instituut. Ik zal de eerste zijn om andere monniken en lama's aan te bevelen om de volgende workshop voor leraren bij te wonen, want ik ben er zeker van dat velen er baat bij zullen hebben. Hartelijk dank voor uw komst.

Data Poedja's

Ruud Harderwijk

AARDE - SLANG JAAR 1989

Maart:

Donderdag	2	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Maandag	6	Offerande aan de Dharma Beschermers.
Woensdag	15	Wassende Maan Tara Offerande.
Donderdag	16	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Woensdag	22	Volle Maan Tara Offerande.

April:

Zaterdag	1	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Woensdag	5	Offerande aan de Dharma Beschermers.
Donderdag	13	Wassende Maan Tara Offerande.
Zaterdag	15	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Donderdag	20	Volle Maan Tara Offerande.

Mei:

Donderdag	4	Offerande aan de Dharma Beschermers.
Zaterdag	13	Wassende Maan Tara Offerande.
Maandag	15	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Zaterdag	20	Volle Maan Tara Offerande.
Dinsdag	30	Offerande aan de Spirituele Meesters.

Juni:

Vrijdag	2	Offerande aan de Dharma Beschermers.
Zondag	11	Wassende Maan Tara Offerande.
Dinsdag	13	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Maandag	19	Volle Maan Tara Offerande en Saka Dawa.
Woensdag	28	Offerande aan de Spirituele Meesters.

Juli:

Zondag	2	Offerande aan de Dharma Beschermers.
Dinsdag	11	Wassende Maan Tara Offerande.
Donderdag	13	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Dinsdag	18	Volle Maan Tara Offerande.
Donderdag	27	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Maandag	31	Offerande aan de Dharma Beschermers.

Augustus:

Woensdag	3	Wassende Maan Tara Offerande.
Zaterdag	12	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Donderdag	17	Volle Maan Tara Offerande.
Zaterdag	26	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Woensdag	30	Offerande aan de Dharma Beschermers.

September:

Vrijdag	8	Wassende Maan Tara Offerande.
Zondag	10	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Vrijdag	15	Volle Maan Tara Offerande.
Zondag	24	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Donderdag	28	Offerande aan de Dharma Beschermers.

Oktober:

Zondag	8	Wassende Maan Tara Offerande.
Dinsdag	10	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Zaterdag	14	Volle Maan Tara Offerande.
Dinsdag	24	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Zaterdag	28	Offerande aan de Dharma Beschermers.

November:

Maandag	6	Wassende Maan Tara Offerande.
Woensdag	8	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Maandag	13	Volle Maan Tara Offerande.
Woensdag	22	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Maandag	27	Offerande aan de Dharma Beschermers.

December:

Woensdag	6	Wassende Maan Tara Offerande.
Vrijdag	8	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Dinsdag	12	Volle Maan Tara Offerande.
Vrijdag	22	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Dinsdag	26	Offerande aan de Dharma Beschermers.

Januari 1990:

Donderdag	4	Wassende Maan Tara Offerande.
Zaterdag	6	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Donderdag	11	Volle Maan Tara Offerande.
Zondag	21	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Donderdag	25	Offerande aan de Dharma Beschermers.

Februari 1990:

Zaterdag	3	Wassende Maan Tara Offerande.
Zondag	4	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Vrijdag	9	Volle Maan Tara Offerande.
Dinsdag	20	Offerande aan de Spirituele Meesters.
Zaterdag	24	Offerande aan de Dharma Beschermers.

Reisplan Lama Zopa Rinpochee 1989

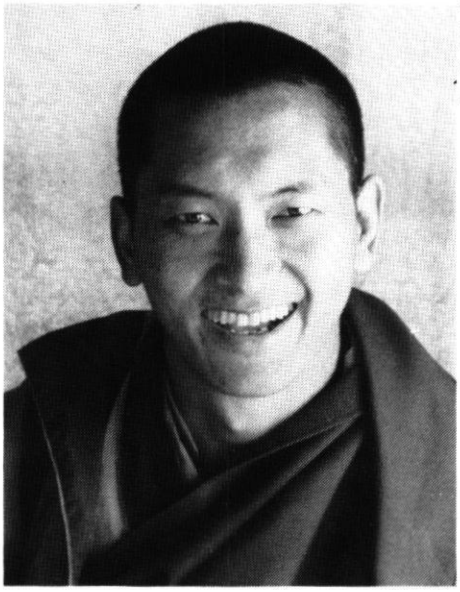
Jan-Paul Kool

10-22 augustus: Aryatara Institute Arnstorf en München, West Duitsland. Yamantaka, Cittamani Tara initiation. Cittamani Tara Commentary.
25 aug.-19 sept. Instituto Lama Tsong Khapa, Pomaia Italië. Cutting the I, Heruka 5 deities initiation, Heruka Body mandala initiation and commentary.
23 sept.-5 okt. Ö Sel Ling, Bubion, Spanje. Samatha and Great Insight. Medicine Boeddha en Chenrezig initiation.
7 oktober Granada. Evening lecture.
10-19 oktober Madrid. Lam.Rim Teachings. Heruka 5 deities initiation, Manjushri and Lama Tsong Khapa initiation.
19 oktober Villena. Afternoon or evening lecture.
22-28 oktober Valencia. 37 Practices, Manjushri initiation.
31 okt.-7 nov. Barcelona. Lam.Rim Teachings. Tara, Medicini Boeddha and Vadjrasattva initiatie.
? Bezoek aan het 10-jarig Maitreya Instituut.

Voor meer uitgebreide info en voorwaarden voor deelname aan genoemde initiaties, bel ons kantoor.

Kalachakra initiatie in USA

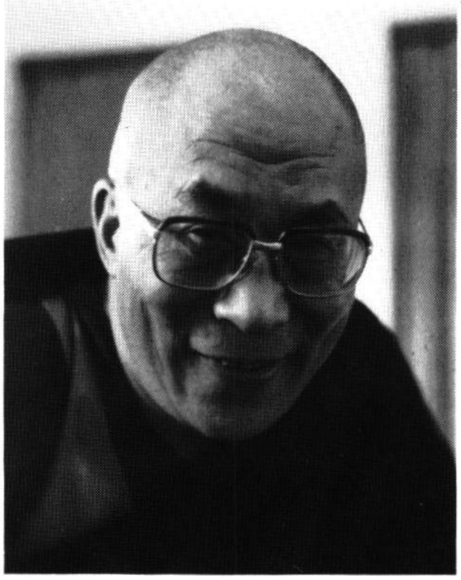
Jan-Paul Kool

Z.H. de Dalai Lama zal in juli 1989 een Kalachakra initiatie geven in Los Angeles. Bepaalde voorbereidingen van de initiatie zullen alleen door Z.H. en zijn rituele assistenten worden gedaan. Echter gedurende vier middagen tijdens deze voorbereidingen zal Z.H. les geven gebaseerd op de Lam.Rim Dü Don. Lam.Rim lessen worden traditioneel gegeven voorafgaande aan de tantrische initiaties zoals die van Kalachakra om noodzakelijke kwaliteiten te ontwikkelen zoals de drang naar bevrijding, de verlichtingsgeest en een inzicht in de ware natuur van de werkelijkheid. De dag hierna zullen de rituele assistenten een offerdans houden gekleed in een volledig ritueel kostuum en begeleid door rituele muziekinstrumenten. Het programma ziet er dan als volgt uit:
10-13 juli Lam.Rim lessen
14 juli Rituele dans
15-18 juli Kalachakra initiatie.

Deelnemingskosten $ 150,— plus verblijf en reiskosten. Bel voor uitgebreide info en deelnemersformulier ons kantoor.

Vrijwilligers gezocht

Door uitbreiding van de werkzaamheden van de Stichting Maitreya Instituut is er op korte termijn behoefte aan mensen die de juiste capaciteiten hebben en in de juiste omstandigheden verkeren. Al het werk binnen het Instituut wordt al sinds de oprichting verricht door mensen die dit doen omdat ze overtuigd zijn van het belang van een goede organisatie die aan geïnteresseerden in Nederland de Dharma kan aanbieden. Zij doen dit allemaal vrijwillig en zonder betaling of vergoeding te ontvangen. Alleen op deze manier is het mogelijk om verder te groeien en steeds meer te kunnen betekenen voor steeds meer mensen die het belang gaan inzien van geestelijke ontwikkeling. Wij zoeken bekwame welwillende mensen die de beschikking hebben over vrije tijd voor de volgende werkzaamheden:

administratief medewerker(ster)

Schriftelijke sollicitaties kunnen worden gericht aan: Het Bestuur Stichting Maitreya Instituut, Heemhoeveweg 2, 8166 HA Emst. Vermeld in uw brief uw opleiding, leeftijd, werkervaring etc. en vooral waarom en hoelang u zich al interesseerd voor het Tibetaans boeddhisme.

Motormaaier gezocht

De tuinman en het gazon hebben dringend behoefte aan een behoorlijke grasmaaimachine die in staat is de hobbels en kuilen te nemen op ons terrein.

Programma t/m september

KURSUSINFORMATIE

Het nieuwe centrum in Emst is per bus no.: 124 te bereiken via NS station Apeldoorn of Zwolle, als u uitstapt halte: Laarstraat. Daar is een restaurant 'De Oude Aanleg' waar u bij slecht weer kunt schuilen en een kopje koffie drinken. Bij alle kursussen die om 20.00 uur beginnen halen we de kursisten af tussen 19.00 en 19.30 uur bij het restaurant. U kunt zelf ook lopend het centrum bereiken door de Laarstraat af te lopen tot u aan uw linkerhand het Maitreya Instituut tegenkomt. Elke kursist wordt verzocht pantoffels mee te nemen en zich na aankomst te melden bij de receptie in het woonhuis. Twee lakens en een sloop zijn te huur voor *f* 5,— per keer. Kursusgelden dienen uiterlijk 14 dagen voor een kursus te zijn betaald. Het is belangrijk u zo vroeg mogelijk aan te melden. Er bestaat een beperkte mogelijkheid voor mensen die weinig geld hebben maar veel tijd om een forse korting te krijgen op het kursusgeld indien er als tegenprestatie schoonmaakwerk wordt verricht op een dag voor en na de kursus.

Per auto bereikt u ons centrum, dat ligt aan de Heemhoeveweg 2 of Laarstraat 27 te Emst:
Vanuit Utrecht: Neem de snelweg naar Zwolle. Afslag Epe. Bij Epe zijn stoplichten. Daar rechtsaf naar Emst. Na een paar honderd meter rechtsaf de Laarstraat in voor het restaurant "de oude aanleg". Laarstraat volgen tot verharde weg overgaat in zandpad. Zandpad volgen, links inrit Maitreya Instituut.
Vanuit Apeldoorn: Neem de snelweg naar Zwolle, afslag Epe, bij stoplicht linksaf naar Emst etc. zie hierboven.
Parkeren bij de hoofdingang voor kursisten aan de Heemhoeveweg.

LOKATIE
De cursussen worden gehouden in het centrum van het Maitreya Instituut. Het op de Veluwe gelegen centrum omvat 5 ha bos met daarop een woonhuis (waarin zich o.a. de kantoren en de winkel bevinden) en een cursuscentrum. Daarin bevinden zich zowel de meditatie cq. lesruimte, alsook de keuken, eetzaal, ontspanningsruimte, slaapverblijven en badkamers. In de vrije tijd die men heeft kan men uitstekend fietsen of wandelen in de omgeving met veel bossen en heide (zelf een fiets meenemen of huren).

VOORWAARDEN VOOR DEELNAME
Het zich houden aan de 5 voorschriften en huisregels. 1. niet doden, 2. niet stelen, 3. geen sex, 4. niet liegen, 5. geen alcoholische of be-dwelmende middelen gebruiken. De maaltijden, die vegetarisch zijn, worden verzorgd door een professionele kok.

Jan-Paul Kool

ZONDAGMIDDAG 16 april
LAM.RIM ONDERRICHT
Door: LAMA GESHE KONCHOG LHUNDUP
Engelse vertaling: Tenzin Lama

In een serie zondagmiddaglezingen zal de eerwaarde Lama Geshe Konchog Lhundup de Lam.Rim of de Stadia van de weg naar verlichting behandelen in het Engels vertaald door Tenzin Lama. Hierna volgt een discussie met de aanwezige studenten zodat de stof dieper kan doordringen, waarna in meditatie wordt gegaan op het onderwerp.

TOEGANG: GRATIS
AANVANG: Zondagmiddag 14.00 uur in Emst.
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

5 april, 3 mei, 7 juni
's Avonds om 19.30 uur
LEZINGEN VAN GESHELA
IN DÖPHAN LING
Kloostertuin 23, Molenhoek
Nederlandse vertaling

Op verzoek van Toet de Best, Jet Schrijer en Boudewijn Leliveld zal Geshela opnieuw elke eerste woensdagavond in april, mei en juni een lezing over het beoefenen van het Tibetaans boeddhisme houden in Döphan Ling, het centrum voor heelwording in Molenhoek. Informatie bij Döphan Ling, tel. 080-584109.

12 april, 10 mei, 14 juni
's Avonds om 19.30 uur
LEZINGEN VAN GESHELA
IN "DE STROOM"
Entschotsestraat 250, Tilburg
Nederlandse vertaling

Op verzoek van Peter van Heeswijk en Jan de Ruiter zal Geshela deze serie woensdagavondlezingen geven over het beoefenen van het Tibetaans boeddhisme in De Stroom te Tilburg.
Informatie bij De Stroom, tel. 013-421720.

21 t/m 23 april
VERDRAAGZAAMHEID
EEN HOOFDSTUK UIT DE BODYCARYAVATARA
Door: LAMA GESHE KONCHOG LHUNDUP
Nederlandse vertaling

Steeds weer krijgen we allemaal te maken met problemen, vervelende omstandigheden, lichamelijke pijn en ongemak, geestelijke kommer en kwel. Vaak lijkt de wereld zo ontzettend onrechtvaardig. Herhaaldelijk bevinden we ons in situaties waarin de giftige slang van woede bezit van ons neemt, of irritatie in één klap onze vaak zo moeizaam opgebouwde tevredenheid wreed verstoord.

De Indiase wijsgeer Shantideva geeft in het vierde hoofdstuk van zijn veel geprezen tekst "The Bodhisattva's Way of Life" praktische aanwijzingen hoe wij ons met verdraagzaamheid zodanig kunnen wapenen, dat we onze moeizaam opgebouwde geestelijke vrede niet zo gemakkelijk meer verliezen, wanneer er iets vervelends gebeurd. Shantideva zegt: "Als we ons tegen doornen en scherpe stenen willen beschermen, doen we dat niet door de hele aarde met leer te bedekken. We bedekken eenvoudig onze eigen voeten met leer!" Evenzo zullen er altijd en overal mensen en situaties zijn die ons kunnen irriteren. Maar in plaats van die allemaal te willen veranderen, is het veel doeltreffender en realistischer als we onze eigen geest met verdraagzaamheid wapenen.

Dat de innerlijke vrede van verschillende individuen de bouwstenen zijn van blijvende wereldvrede, wordt voortdurende benadrukt door Zijne Heiligheid de Dalai Lama. Wij spreken dan ook mede namens Zijne Heiligheid de oprechte wens uit, dat steeds meer mensen er in zullen slagen hun eigen geest te bedekken met het leer van verdraagzaamheid. In deze kontekst kan dit weekeinde ons allemaal een stapje dichter brengen bij ware wereldvrede!

KOSTEN: f 120,— vol pension of f 96,— voor Geshe Aktie donateurs. Vooruit te voldoen op girorekeningnr. 43.05.057 t.n.v. Maitreya Instituut Emst met vermelding van: Verdraagzaamheid.
AANVANG: Vrijdagavond 21 april om 20.00 uur in Emst
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

28 t/m 30 april
MEDITATIEWEEKEND
LAM.RIM RETRAITE

Dit weekend is bedoeld voor iedereen met voldoende ervaring in de Lam.Rim. Onder bekwame leiding wordt gemediteerd op onderdelen van de Stadia van de weg naar verlichting.

KOSTEN: f 60,— vol pension.
AANVANG: Vrijdagavond 28 april om 20.00 uur in Emst
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

12 t/m 15 mei (Pinksteren)
LANG WEEKEND
GOEROE YOGA
EENWORDING MET DE SPIRITUELE MEESTER
Door: LAMA GESHE KONCHOG LHUNDUP
Nederlandse vertaling

In dit extra lange Pinksterweekend wordt met uitleg en meditatie licht geworpen op de Goeroe Yoga met Lama Tsong Khapa, als de belichaming van alle verlichte wezens en van al uw spirituele leraren. Yoga met de Spirituele Meester (Goeroe Yoga) is een veel beoefende meditatietechniek, waarbij de Spirituele Meester buiten ons, de weg vormt naar de realisatie van het zuivere potentiëel van onze eigen geest binnen ons, de helder-licht-natuur van ons eigen bewustzijn, de innerlijke spirituele leraar. De uitleg door de eerwaarde Geshe Konchog Lhundup omvat onder meer het Zevendelige Gebed en de visualisaties met de nectar-regen, waarmee we golven van inspiratie kunnen ontvangen, die een zuiverende en helende werking hebben op onszelf en/of op anderen.

Voor meer gevorderde beoefenaars zijn er de visualisaties voor het doen toenemen van de zeven soorten wijsheid, het ontvangen van vadjra-lichaam, -spraak en -geest van alle verlichte wezens enz. De lezingen door de Lama zullen worden aangevuld door geleide meditaties, zodat deze meditatiemethode onder leiding kan worden aangeleerd, waarna we er thuis verder mee kunnen oefenen.

KOSTEN: f 180,— vol pension of f 144,— voor Geshe Aktie donateurs. Vooruit te voldoen op girorekeningnr. 43.05.057 t.n.v. Maitreya Instituut Emst met vermelding van: Goeroe Yoga.
AANVANG: Vrijdagavond 12 mei om 20.00 uur in Emst
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

Zondagmiddag 21 mei
LAM.RIM ONDERRICHT
Door: LAMA GESHE KONCHOG LHUNDUP
Engelse vertaling: Tenzin Lama

In een serie zondagmiddaglezingen zal Geshela de Lam.Rim of de Stadia van de weg naar verlichting behandelen in het Engels vertaald door Tenzin Lama. Hierna volgt discussie en meditatie.

TOEGANG: GRATIS
AANVANG: Zondagmiddag 14.00 uur in Emst.
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450.

9 t/m 11 juni
DE HARTSOETRA
Door: GESHE KONCHOG LHUNDUP
Nederlandse vertaling

Ongeveer één jaar na het bereiken van de volkomen volmaakte verlichting, begaf de Boeddha zich naar Rajagriha, waar hij op de top van de Gierenberg gezeten, de "Moeder van Alle Boeddha's", de Soetra's van de Perfektie van Wijsheid uitsprak, in een zeer uitgebreide vorm van 100.000 versregels, een middellange en een korte versie.

Dit diepzinnige onderricht over de perfektie van de wijsheid van leegte (Sanskriet: Shunyata) werd door de bodhisattva Arya Avalokiteshvara samengevat in de "Korte Verhandeling Over de Perfektie van Wijsheid", die tot in de verste uithoeken van de wereld bekendheid kreeg als de "Hartsoetra".

Geshela zal aan de hand van deze korte tekst dieper ingaan op de betekenis van leegte of zelfloosheid! Het niet vanuit zichzelf bestaan van alle verschijnselen is het voornaamste inzicht dat voorgoed bevrijding geeft van alle verstorende houdingen en daarmee van alle problemen en lijdenservaringen. Het is het zwaard van Mandjoeshrie, dat de karmische ketenen van het cyclisch bestaan doorhakt, omdat het ons van de wortel van onwetendheid bevrijdt.

Het inzicht in de leegte van inherent bestaan, het ontbreken van uit zichzelf ontstaan, de afwezigheid van de door onszelf gefantaseerde konkrete entiteiten, maakt de weg vrij naar de ervaring van de onnoembare uiteindelijke werkelijkheid, die voor de gewone onontwikkelde mensen schuilgaat achter de versluierende relatieve of konventionele werkelijkheid, die verduistert omdat we haar verschijningen als echt, konkreet en op zichzelf staand waarnemen en bovendien, door karmische indrukken gedreven, hardnekking blijven vasthouden aan deze foutieve waarneming van onszelf en van de wereld om ons heen als op zichzelf staande, konkrete entiteiten.

Kortom, opnieuw een weekeinde vol wijsheid!

KOSTEN: f 120,— vol pension of f 96,— voor Geshe Aktie donateurs. Vooruit te voldoen op girorekeningnr. 43.05.057 t.n.v. Maitreya Instituut Emst met vermelding van: Hartsoetra.
AANVANG: Vrijdagavond 9 juni om 20.00 uur in Emst
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

---

17 t/m 20 juni
zaterdagavond t/m dinsdagochtend
NYUNG NÄ
VASTEN EN ZUIVERING RETRAITE
O.l.v.: GELONG THUBTEN LODREU

Het tijdstip waarop deze Nyung Nä wordt gehouden is de gunstigste periode van het jaar, Saka Dawa, waarin alle inspanningen 100.000 x krachtiger worden.

De Nederlandse monnik Thubten Lodreu zal ons voorgaan in een drie dagen durende zuiverings- en vasten retraite, waarin de mogelijkheid wordt geboden behalve de gewone fysieke reiniging vooral ook de geest te verschonen. U kunt kennis maken en meedoen aan deze bijzonder intensieve methoden, waarmee negatieve of schadelijke indrukken, die ten grondslag liggen aan frustraties, neurosen en verschillende 'ongeneeselijke' ziekten met kracht uit de geest worden verwijderd. Tegelijkertijd wordt een enorme hoeveelheid positief potentiëel opgebouwd. De beoefening eindigt op dinsdagochtend vroeg met het ontbijt.

KOSTEN: f 60,— vol pension of f 48,— voor Geshe Aktie donateurs. Vooruit te voldoen op girorekeningnr. 43.05.057 t.n.v. Maitreya Instituut Emst met vermelding van: Nyung Nä.
AANVANG: Zaterdagavond 17 juni om 20.00 uur in Emst
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

ZONDAGMIDDAG 25 juni
LAM.RIM ONDERRICHT
Door: LAMA GESHE KONCHOG LHUNDUP
Engelse vertaling: Tenzin Lama

In een serie zondagmiddaglezingen zal Geshela de Stadia van de weg naar verlichting behandelen, gevolgd door discussie en meditatie.

TOEGANG: GRATIS
AANVANG: Zondagmiddag 14.00 uur in Emst.
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

---

30 juni t/m 14 juli
LAM.RIM ZOMERKURSUS 1989
UITLEG EN MEDITATIE
DE STADIA VAN DE WEG NAAR VERLICHTING
Door: LAMA GESHE KONCHOG LHUNDUP
Nederlandse vertaling

Als we eens naar de ervaringen in ons eigen leven kijken en wanneer we eigenlijk graag wat anders willen dan steeds weer de terugkerende problemen, die afgewisseld worden door al te kortstondig gebrekkig geluk, dan weten we meestal niet echt wat we kunnen doen om daar verandering in te brengen.

Zelfs al nemen we een helder en duidelijk boek over de noodzaak en mogelijkheden van geestelijke ontwikkeling als weg naar heelworden, dan nog blijkt het in de praktijk allemaal reuze moeilijk te gaan. Of verwachten we wellicht te snel te veel? Net zoals goed en gezond eten de basis is voor het lichamelijke welzijn, is een veilig en beproefd geestelijk pad de basis van ons geestelijk welzijn.

Deze zomerkursus biedt de mogelijkheid in slechts 14 dagen heldere kennis en een levende ervaring te krijgen van het veilige en heilzame boeddhistische pad, door een kombinatie van onderricht/overdracht, discussie en meditatie.

Hoewel de Lam.Rim in feite door de historische Boeddha al werd uitgelegd in de Perfektie van Wijsheid Soetra's, meer dan 2525 jaar geleden, wordt dit door velen met sukses beproefde pad vandaag nog steeds aktueel en effektief bevonden, ook of misschien juist door de moderne rationele westerse mensen!

De Boeddha heeft zijn volgelingen immers voorgehouden: "Neem mijn woorden niet aan uit geloof of uit respekt voor mij, maar toets mijn Leer aan je ervaring zoals een marktkoopman goud onderzoekt. Kijk of het klopt en breng het alleen dan in praktijk, als het nuttig voor je is." De wezenlijke boodschap van de boeddhistische levensleer is dat alle problemen die wij doorgaans ervaren niet zonder oorzaken zijn. Er is niets dat "zomaar" of "toevalig" met ons gebeurd. Het is mogelijk door meer kontrole over onze eigen geest te krijgen, een behoorlijke mate van vat op onze levenssituatie te verkijgen, waardoor we steeds minder problemen ontmoeten en steeds een stukje gelukkiger worden. Het is mogelijk en zelfs belangrijk dat we nú de oorzaken scheppen om in volgende levens erg gelukkig te zijn.

Het is mogelijk, als we de betrekkelijkheid van het kortstondige gebrekkige wereldse geluk beseffen, uit de cy-

clus van gebrekkige wedergeboorten te ontsnappen door een krachtige drang naar bevrijding te ontwikkelen, gekombineerd met de wijsheid van zelfloosheid, die steunt op koncentratie en discipline. Zo bereiken we het Nirvana, het geluk van blijvende bevrijding van lijden. Het is mogelijk een nog hoger niveau van evolutie te bereiken door de altruïstische motivatie en de perfektie van de bodhisattva's te ontwikkelen voor het rijpen van onze eigen geest en de vier methoden voor het rijpen van anderen.

Het potentiëel en de mogelijkheden van de menselijke geest zijn zo onbeschrijflijk groot, zo grenzeloos groot, dat alleen al een vrijblijvend kennis nemen van de boeddhistische Leer als bijzonder bemoedigend en fantastisch verruimend wordt ervaren.

Wij zijn dan ook blij dat wij U opnieuw de unieke gelegenheid mogen bieden, deze zo volledige overdracht van alle stadia van de weg naar verlichting, hier in Nederland gegeven door een Tibetaanse lama en rechtstreeks vertaald in onze moedertaal, bij te wonen.

KOSTEN: f 600,— vol pension of f 480,— voor Geshe Aktie donateurs (in eigen tent: 480,— of 390,—). Vooruit te voldoen op girorekeningnr. 43.05.057 t.n.v. Maitreya Instituut Emst met vermelding van: Lam.Rim.
AANVANG: 30 juni om 20.00 uur in Emst
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

11 t/m 17 augustus
INITIATIES & ONDERRICHT
Door: GANGCHEN RINPOCHEE

Lama Ganchen Rinpochee, vooral bekend om zijn helende kwaliteiten, zal in het Maitreya Instituut een aantal initiaties geven en onderricht waaronder een volledige initiatie in de Krya Tantra. Een dergelijke uitgebreide initiatie of 'Wangchen' geeft o.a. de mogelijkheid voor het ontvangen van de zgn. 'Jenangs' of toestemming tot het beoefenen van verschillende boeddhavormen.

Na zijn bezoek aan het Maitreya Instituut zal Lama Gangchen Rinpochee nog een week lang consulten geven in De Stroom in Tilburg en een weekend in Döphan Ling in Molenhoek.

Het exacte programma met Lama Gangchen Rinpochee zal later worden gepubliceerd.

ZONDAGMIDDAG 20 augustus
LAM.RIM ONDERRICHT
Door: LAMA GESHE KONCHOG LHUNDUP
Engelse vertaling: Tenzin Lama

In een serie zondagmiddaglezingen zal Geshela de Stadia van de weg naar verlichting behandelen, gevolgd door discussie en meditatie.

TOEGANG: GRATIS
AANVANG: Zondagmiddag 14.00 uur in Emst.
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450

25 t/m 27 augustus
MEDITATIEWEEKEND
LAM.RIM RETRAITE

Dit weekend is bedoeld voor iedereen met voldoende ervaring in de Lam.Rim. Onder bekwame leiding wordt gemediteerd op de onderdelen van de weg naar verlichting.

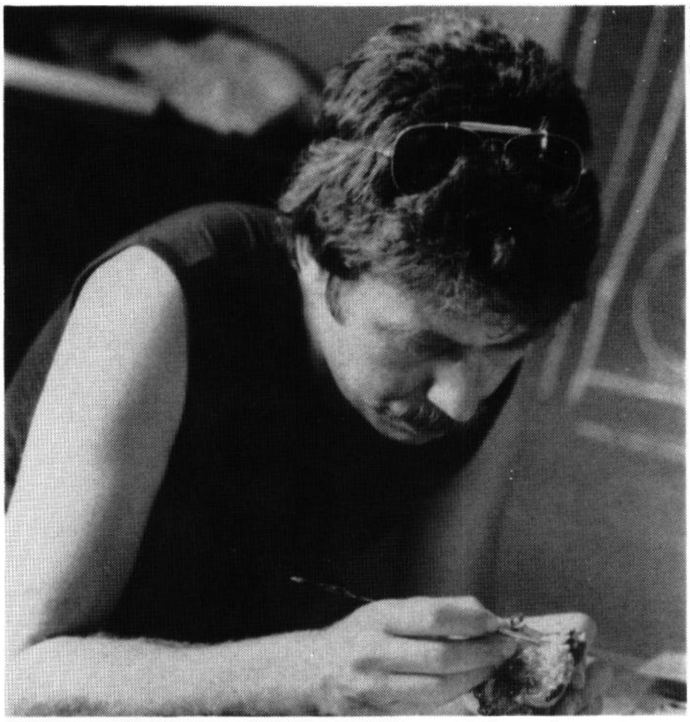
Jan-Paul Kool

15 september t/m 13 oktober
TIBETAANSE THANGKA SCHILDERKURSUS
Door: ANDY WEBER
Engelstalig

De beroemde westerse thangkaschilder ANDY WEBER zal dit jaar weer een kursus thangkaschilderen geven van een maand. Hierdoor wordt het voor deelnemers mogelijk gemaakt het gehele proces van het opzetten van een thangka tot en met het eindresultaat te doorlopen. Elke dag zal er 1 à 2 uur formeel les worden gegeven en meditaties worden gedaan en zo'n 6 uur per dag wordt er getekend en geschilderd.

Voor mensen die te weinig tijd hebben maar wel een begin willen maken met deze studie hebben we twee weekeinden ingelast tijdens de grote kursus. Van 15 t/m 17 september is er een introductieweekend waarin wordt begonnen met het tekenen van Sakyamoenie Boeddha. Alleen deelnemers aan dit weekend en kursisten van de maand-kursus kunnen deelnemen aan het tweede weekend van 2 september t/m 1 oktober. Dit weekend zal worden gewerkt met Witte Tara of de Medicijn Boeddha.

Deelnemers aan de kursus hoeven geen boeddhist te zijn en er zijn geen artistieke kwaliteiten vereist. Belangrijk is wel de volgende zaken mee te nemen: notitieblok, tekenblok A3 formaat, potloden, lineaal, passer, vlakgum e.d., waterverf of gouacheverf en een plank die als ondergrond dient van ± 35 × 45 cm.

Het tekenen en schilderen van boeddhistische rolschilderingen scherpt ons concentratievemrogen aan en werd door alle deelnemers van vorige kursussen met Andy Weber ervaren als een diepgaande positieve ervaring.

Degenen die door Andy hun boeddhabeeldjes willen laten beschilderen, zoals dat in de Tibetaanse tradities gebruikelijk is, kunnen hiervoor een afspraak maken door te bellen met het kantoor.

KOSTEN: f 895,— vol pension (slaapzaal accomodatie of tent).
WEEKEND KURSUSSEN: f 120,— vol pension.
AANVANG: Vrijdagavond 15 september om 20.00 uur in Emst
AANMELDING: Telefonisch 05787-1450